...Н ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй ...рховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 144 (6334)
ИЮЛИИН 24
ВТОРНИК
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...омбайнуудые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын түлөө

...элдэр түрүү комбайнернуу... республиканска зүблөөн нээг... Таряа хуряаха болон хүдөө ...ын продуктнуудые бэлэдхэхэ ...комбайнова агрегадуудай хү...дэрилэгшэдэй зорилгонууд ту... асуудал энэ зүблөөн дээрэ ...эн хэлсэгдэнэ.

...ряа хуряалга хадаа үндэр ур... абахын түлөө тэмсэлэй эгээн ...усалгатай, эгээн шиидхэхы үе. Энэ хүдэлмэрине амжалтатай... дүүргэхэ хэрэгтэ комбайнуу... түргэ тон ехэ. Мүнөө жэлдэ ...э хэзээнэйхиһээ ехэ таряан ...байнаар хуряагдаха байна бшуу. ...ай республика дотор дунда ...ээр абахада тарянай 60 гаран ...ентнь комбайнаар хуряагда... ...гэжэ түсэблэгдэнхэй. Механиза... ...нууд машинануудые һайнаар ...лаад, ажалые зүбөөр эмхил... ...байгаа һаа, бүри ехэ таряа ...ажа шадахал.

...мбайн гээшэ үндэр бүтээсэтэй ...ина байхаһаа гадна, мүн ...а гээлтэгүйгөөр хуряадаг юм. ...байнай удхашанар юуб гэхэ... ...тэрэ хадаа ургаса саг соонь ...ахада туһална... Зүгөөр ком... ...най удхашанар энээгээр хи... ...ана бэшэ. Тэрэнэй удхаша... ...үшөө юун бэ гэхэдэ, бидэниие ...ехэ гээлтэ хэхэ ябадалһаа зай... ...на» — гэжэ нүхэр Сталин хэ... ...

...эдэ бүхы дээрэһээ харахада, ...өө комбайнер гээшэ хуряалга... ...ол шухала үүргэтэй байһа... ...нь элитэ болоно. Талын ко... ...бль жолоодогшодто деревниин ...ы ажалшад анхаралаа хан... ...на. Комбайнернуудта манай ...д, парти, правительство тон ...р найдана.

...омбайнова хуряалгын олон ...н мастернууд эршэмтэй шан... ...ажаллажа, энэ ехэ этигэл ...абарине харюулаа. Комбай... ...ууд хадаа хүдөө ажахын шэ... техническэ интеллигенциин ту... ...эгшэд мүн байһанаа бодото ...р дээрэ гэршэлэн харуулаа. Манай механизаторнуудай олон... ...нь өөһэдынгөө машиные һайн ...эдэнэ. Нүхэр Сталинай заабаряар ...ээр техникые шудалжа ша... ...тэрэниие ашагтайгаар хэрэг... ...э. Машинануудые ашаглаха хэ... ...тэ ехэ амжалтануудые туйла... хүнүүд республикын комбай... ...нуудай дунда олон. Жэшээлхэ... ...вёдондо Сагаан-Усанай МТС- комбайнер нүхэр Плюснин «Коммунар» гэжэ комбайнаар ...га шахуу гектар хуряажа, ехэ ...рючи арбилһан байха юм. Суул... МТС-эй комбайнер нүхэр ...енков мүн тиимэ машинаар ...гектар хуряаха зууртаа, тонно ...тэй горючи арбилаа һэн. Кях... МТС-эй комбайнер нүхэр ...льгин, Хэжэнгын МТС-эй ком...нер нүхэр Эрдынеев гэгшэд ...шэлэн амжалтатайгаар хүдэл... ...лһэн байна.

Ургасые тон богонихон болзор ...хуряаха хэрэгтэй. Бүхы маши... ...нуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаад, булта резервнүүд болон арга боломжонуудые хэрэглээл һаа бидэнэр богонихон болзор соо таряа хуряалгые дүүргэжэ шадаха байнабди. Тиимэһээ түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдэ механизаторнуудай, колхознигуудай дунда нэбтэрүүлхэ, МТС-үүд болон колхозуудай резервнүүдые ёһото большевистскээр хэрэглэхэ гэһэн зорилго табигдана.

Комбайнер бүхэнэй арюун уялга хадаа бүхы резервнүүдые элирүүлэн, хүсэд ашаглаха ябадал болоно. Техникые эрхим һайнаар мэдэхэ, хүнүүдые зүбөөр шэлэн олохо ба хубаарилан табиха, часай графигай ёһоор хүдэлмэрилхэ, һүниин таатай зохид сагые хэрэглэхэ, бункер соохи таряа ябуул дунданнь гаргаха, ажалые зүбөөр эмхидхэхэ гэхэ мэтын резервнүүдые комбайнова агрегат бүхэн хэрэглэхэ ёһотой.

Таряа хуряалгын эхилтэр тоотойхон үдэрнүүд үлөө. Комбайнуудые заһабарилгын правительственна болзор үни үнгэрөө. Тиигэбэшье зарим машинно-тракторна станцинуудта хуряалгын машинануудые бэлэдхэл үшөө дүүрээдүй байһаар. Тэрэнһээ гадна машинануудые бэлэн болгоһон зарим МТС-үүдтэ комбайнууд муу шанартайгаар заһабарилагдаһан баримтанууд бии. Жэшээлхэдэ, Окино-Ключевскойн МТС-тэ заһабарилһан 27 комбайнай арбаниинь ехэ дутагдалнуудтай байгаа гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ. Бага-Куналейн МТС-тэ бүхы комбайнуудайнь отололгын аппарадууд засаёгдоогүй байба.

Комбайнуудые заһабарилгада иимэ харюусалгагүйгөөр хандаһан хүнүүд хуряалгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ тухай мартаа гээшэ аал?! Зэмэтэй хүнүүдые хатуу харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй.

Бүхы комбайнернуудай, бүхы механизаторнуудай зорилго хадаа тон ойрын үдэрнүүдтэ машинануудай заһабари дүүргэхэ, дутуу дунданнуудые усадхаха, заһабариин шанарые үшөө үшөө дахин шалгаха, таряа хуряалгые зүбсэг түгэсөөр угтаха ябадал болоно.

Таряа хуряалгые болон гүрэндэ тушаалгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн ороной түрүү комбайнернуудай үүсхэлээр дэлгэрээ. Суулгын МТМ-эй комбайнер нүхэр Суменков комбайнаа бүрин хүсөөрнь ашаглажа, таряа хуряалгые богонихон болзор соо дүүргэхэ уялга абаа. Республикын бүхы комбайнернууд, бүхы комбайнова агрегадуудай хүдэлмэрилэгшэд мүрысөөндэ оролсохо ёһотой. Энэ мүрысөө толгойлон ударидаха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго болоно. «Хуряалга гээшэ сезонно хэрэг мүн, тэрэ хүлеэхэ дурагүй юм. Саг соонь хуряагаа һаа — шүүхэш, хуряалгые хожомдуулаа һаа—алдахаш» гэһэн манай вождь нүхэр Сталинай заабарие механизаторнууд, комбайнернууд хододоо һанажа ябаха ёһотой.

БМАССР-эй Совминдэ ба ВКП(б)-гэй обкомдо

Республикын промышленностиин, транспортна ба хэлхеэ холбооной предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доска бии болгохо тухай

Республикын промышленна, транспортна ба хэлхеэ холбооной предприятинуудай 1951 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө ба стахановска хүдэлөө саадаагүй хүгжөөхэ зорилготойгоор, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй областной комитедэй бюро иимэ тогтоол абаһан байна:

1951 оной августын 1-һээ эхилжэ республикын промышленна, транспортна ба хэлхеэ холбооной предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доска бии болгохо.

Предприятинуудай нэгэ һарын хүдэлмэриин дүнгөөр ажалшадай депутадуудай городуудай ба аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, ВКП(б)-гэй горкомуудай, айкомуудай, статистическэ управлениин ба БМАССР-эй госпланай, мүн тэрэшэлэн транспортна ба хэлхеэ холбооной зарим предприятинуудай зууршалгаар Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой хамтын шиидхэбэреэр Хүндэлэлэй Доскада бэшэлгэ хэгдэжэ байха.

Республикын промышленна, транспортна ба хэлхеэ холбооной предприятинуудай коллективүүдэй мүрысөөндэ илагшадые тодорхойлхо тухай ба республиканска Хүндэлэлэй Доскада оруулха услови баталагдаһан байна.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдые үдэр бүри түргэдхэе

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ сабшалга	Силос даралга	Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ
Мухаршэбэрэй	44,1	30,3	48,0
Кабанскын	38,2	35,1	71,0
Бичурын	37,9	33,1	31,0
Кяхтын	37,3	37,0	34,3
Байкало-Кударын	36,8	19,8	65,6
Кударын	33,0	36,9	30,2
Тарбагатайн	30,2	22,1	50,6
Иволгын	30,1	20,5	32,8
Прибайкальска	30,0	44,8	70,6
Сэлэнгын	25,9	6,0	28,1
Закаменай	23,1	46,1	32,7
Түнхэнэй	19,8	28,2	77,7
Заиграйн	19,0	13,7	64,9
Зэдын	18,2	12,9	53,2
Хэжэнгын	18,1	32,4	39,7
Курумканай	17,5	17,5	45,7
Баргажанай	16,6	11,0	41,9
Хориин	13,9	14,8	15,2
Яруунын	9,5	6,2	53,5
Ториин	6,2	27,1	67,3

Республикын МТС-үүдтэ үбһэ сабшалгын ба силос даралгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

МТС-үүд	Үбһэ сабшалга	Силос даралга
Жиримскэ	50,5	16,0
Тарбагатайн	50,0	44,7
Итанцын	35,5	—
Кяхтын	26,6	29,8
Гашейн	26,3	25,0
Хонхолойн	20,0	15,2
Иволгын	19,4	27,0
Окино-Ключевскойн	18,3	12,5
Суулгын	17,1	4,1
Сэлэнгын	15,5	9,7
Селендумын	13,6	3,8
Бичурын	12,6	13,0
Сухын	12,2	9,5
Кабанскын	11,2	10,4
Хамнигадайн	10,0	25,4
Хэжэнгын	8,8	34,5
Түнхэнэй	8,2	20,4
Үшөөтэйн	7,4	11,1
Саянтын	7,0	24,6
Кыренскэ	7,0	21,1
Ехэ-Кударын	7,0	16,4
Курбын	7,0	3,8
Закаменай	6,6	12,1
Ново-Брянска	6,5	18,3
Сосновско	5,0	—
Бага-Куналейн	4,5	11,7
Чесанын	4,0	2,0
Сагаан-Усанай	3,4	2,2
Хориин	3,0	2,2
Үдын	2,7	1,6
Баргажанай	2,6	—
Ториин	1,1	5,8
Эгэтын	0,5	—
Ехэ-Куналейн	—	22,8
Тимлюйскэ	—	11,5
Куйтунска	—	—
Бургалтайн	—	—

Албахаагшадай воскресник

Хэжэнгын аймцентрын эмхи зургаануудай коллективүүд Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон хуршэ колхозойнгоо тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туһалалсана. Һаяхан үнгэргэгдэһэн нэгэ үдэрэй воскресникгтэ тэдэнэр 400 гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ үгэбэ.

Мүн 22 хүнһөө бүридэһэн бэлэдхэлэй организациин бригада нэгэ үдэр соо 150 центнер набшаһата тэжээл бэлдэжэ, һайн жэшээ харуулаа.

Ц. Буянтуев.

Иимээр хүдэлмэрилжэ болохогүй

Үнгэрэгшэ жэлдэ Заиграйн аймагай Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ ба «Улаан Эрхирик» гэжэ томодхогдоһон колхозууд тэжээлээр дутамаг дээрэһээ олон толгой малаа үхүүлһэн байна. Тиимэһээ, тэдэ колхозууд адуу малайнгаа тоо толгой олошоруулха 1950 оной түсэбые нэгэшье түрэлэй малаар дүүргээгүй һэн.

Дээрэ дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгэдэ мүнөөшье жэлдэ хайша хэрэгээр хандаһан зандаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ботов) 3600 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, 2380 центнер бэлэдхээ. 158 тонно эртын силос дарагдаха аад, миил 25 тонно дарагданхай. Силос даралгые таһалдуулжархёод, нүхэр Ботов «үбһэ ногоон хүсэд ургаагүй байгаа» гэжэ хүндэгүй шалтагаан урдаа барина.

Тус колхоз түсэбэй ёһоор үбһэ сабшалгые июниин 25-да эхилхэ байгаа. Теэд, энэ болзорто гансахан бригада хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тиихэдэ малшад июлиин 10-һаа үбһэ сабшалгада оролсоо. Колхоздонь хүүгэдэй ясли нээгдэнхэй. Гэбэшье, хүүгэдтэй эхэнэрнүүд тэндэ үхибүүдээ үгэжэ, үбһэ хуряалгада хабаадалсанагүй, харин гэртээ һуужа байха юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо тэжээл бэлэдхэлгэ илангаяа муугаар ябуулагдажа байна. Түсэбэй ёһоор 4800 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэхэ аад, оройдоо 2700 центнер бэлэдхэгдэнхэй. 84 тонно силос дарагдаа (түсэбынь 186 тонно). Тус колхоз үбһэ сабшалгада саг соогоо жэгдэрэн орожо шадаагүй.

Хоёрдохи бригадын сенокосилканууд июлиин 17 болотор хүдэлмэрилжэ эхилээгүй байгаа. Колхозой правлени үхибүүтэй эхэнэрнүүдые тэжээл бэлэдхэлгэдэ бултыень хабаадуулхын зорилгоор хүүгэдэй ясли нээхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Теэд түрүүлэгшэ нүхэр Аяндуев «гэр байра олдохогүй, ясли нээжэ шадахагүйбди» гэжэ сэхэ мэдүүлбэ. Энэ баримта хадаа правлениин заседаниин шиидхэбэрие нүхэр Аяндуевай тоодоггүй, өөрынгөө дуран соохоно хүдэлмэрилжэ байдагые гэршэлнэ.

«Улаан Эрхирик» колхоз аймаг соогоо эгээл ехэ, адуу малаар эгээл баян колхоз юм. Эндэ тэжээл бэлэдхэлгэ тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Силос даралга ба набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ 13,4—22,3 процент дүүргэгдэнхэй. Үбһэ сабшалга дээрэ 382 хүн хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, миин 100 гаран колхознигууд хүдэлмэрилнэ. Бригаданууд үбһэ сабшалгын график дүүргэнэгүй. Жэшээнь, № 2 бригада июлиин 10-да 91 гектар сабшаад байха аад, миил 29 га сабшаа. Энэ бригадада олон хүнүүд нормоёо дүүргэнэгүй. Гараар сабшалга дээрэ 2—3 хүн үдэр соо туд бүридөө 0,40 га сабшажа, нормоёо дүүргээ болоно. Бэшэ хажуурнадынь миил 0,15 —0,25 га сабшана.

Эдэ колхозуудта үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгшадай ажал муугаар эмхидхэгдэнхэй. Үбһэшэдтэ нэмэлтэ түлбэри тухай юуншье ойлгуулагдаагүй байна. Бригаданууд, машинистнууд болон үбһэшэд хоорондоо мүрысэнэгүй. Полевой стануудаар улаан булангууд түхеэрэгдээгүй, показателиин доска, хүндэлэлэй досканууд хэгдээгүй байна.

Тэжээл бэлэдхэлгые богони болзор соо амжалтатайгаар дүүргэхын тула дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхэ ёһотой.

А. Захаров.

Ажалай үндэр бүтээсэ туйлана

Сэлэнгын аймагай Ноёхоной сельсоведэй Маленковой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд ниитынгээ адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хүгшэн залуугүй ажал хэжэ шадаха бүхы колхознигууд элсүүлэгдээ. Үбһэ сабшалгын түрүүшын үдэрһөө олон колхознигууд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Колхознигууд Л. Нохошкуев, Дылык Раднаев, Лубсан Мункуев, Д. Бадмацыренов гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудые 125—130 процент дүүргэнэ. Тэрэшэлэн 70—75 наһатай үбгэн колхознигууд Ринчин Ухинжапов, Чагдар Цыденов гэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, Ухинжапов үдэрэй 0,50 гектар гараар сабшаха нормотой аад, 0,65 гектар сабшадаг юм. Тэрэшэлэн энэ колхоз 1600 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээ.

А. Будаева.

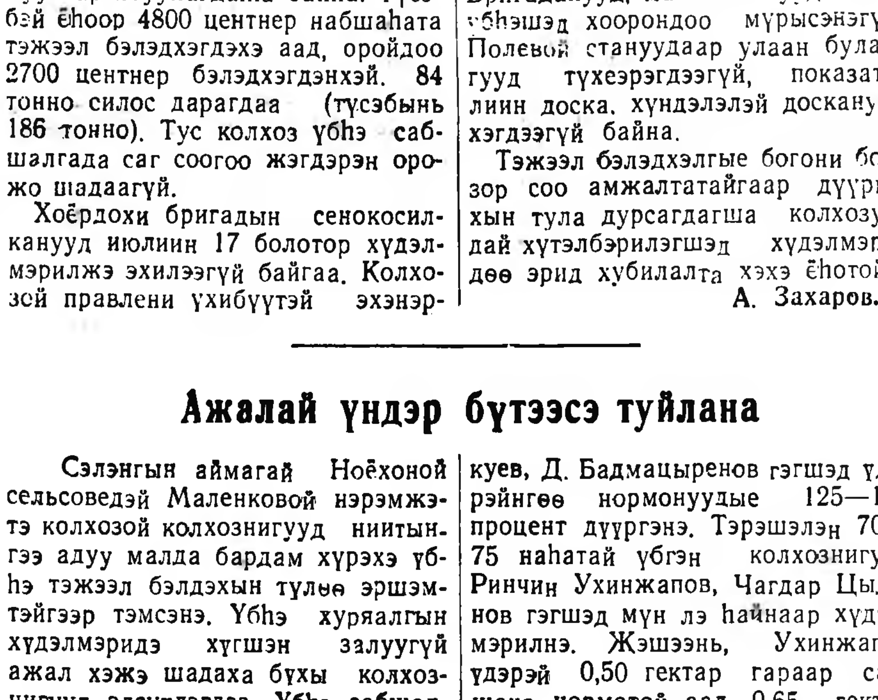
Түсэбөө дүүргэбэ

Тохойн сомоной Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Федотов) набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 100,8 процент дүүргэжэ, Ториингоо аймагай колхозуудай дунда түрүү һуури эзэлбэ.

Мүнөө тус колхоз силос дараха ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие үргэлжэлүүлһээр.

Энэ түрүү колхоздо аймсоведэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Н. Цыренов.

Иволгын аймагай Калёновско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри үргэн фронтоор ябуулагдажа байна. Трактораар үбһэ тармадаг машинист Иван Шунков һайн амжалта туйлана. Тэрэ хадаа үдэр бүриингөө даалгабарие хоёр үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист Иван Шунков хүдэлмэрилжэ ябана.

М. Минеевэй фото.

Советскэ правительственна делегаци Польша ерээ

ВАРШАВА, июлиин 21. (ТАСС). Польшын һэргээн байгуулагдаһан ойн һайндэртэ хабаадахаар советскэ правительственна делегаци мүнөөдэр Варшава ерээ. Советскэ правительственна делегациин составта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр В. М. Молотов — делегациин толгойлогшо, Советскэ Союзай маршал Г. К. Жуков ба СССР-һээ Польшодо байгаа посол нүхэр А. А. Соболев ороно.

Польско республикын министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Минц ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Скшешевский гэгшэд польско-советскэ хилэ дээрэ советскэ делегацие угтаба. Хилэ дээрэ угтаха үедэ, делегациин хүндэлэлдэ хүндэтэ харуул жагсаагдаа.

Варшавска вокзал дээрэ Польшын министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Циранкевич түрүүтэй Польско республикын правительствын гэшүүд, Польшын маршал Рокоссовский, Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, СССР-һээ Польшодо байгаа посол А. А. Соболев, арадай демократиин оронуудһаа Польшодо байгаа посолнууд ба посланнигууд советскэ делегацие угтаба.

Делегацие угтаха үедэ, советскэ ба польско гүрэнэй гимннүүд наадагдаа, польско сэрэгэй хүндэтэ харуул жагсаагдаа. Вокзал советскэ ба польско тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудай бэлэдхэл

Российска федерациин хизаарнууд, областьнууд ба автономно республикануудта һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэжэ байна. Һургуулиин байрануудай, лабораторинуудай ба библиотекэнүүдэй заһабарилга хаа хаанагүй хэгдэнэ.

Городууд, хүдэлмэришэнэй тосхонууд ба хүдөө нютагуудта шэнэ 842 һургуули баригдажа байна. Тэдэнэй 635-нь 1952 оной эхеэр бэлэн болохо юм. Эдэ һургуулинуудта 200 мянган үхибүүд һураха байна. Российска федерациин олохон хизаарнууд ба областьнуудта колхознигуудай үүсхэлээр һургуулинууд баригдана.

Ном тетрадьнууд ба һурагшадай хэрэглэхэ зүйлнүүд һургуулинуудта абаашагдажа байна. РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын гүрэнэй һуралсалай-педагогическа издательство эхин ба дунда һургуулинуудта хэрэглэгдэхэ 78 миллион экземпляр элдэб учебнигүүдые гаргаба. Литературын ба ород хэлэнэй учебнигүүд олон тоогоор хэблэгдэжэ байна. Тэрэнэй ниитэ тиражань 35 миллион гаран экземпляр болоно.

(ТАСС).

Барилгын материалнуудай колхозой комбинат

КЛИМОВИЧ, (Могилевско область), июлиин 13. (ТАСС). «Шлях социализм» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ, 22 колхознигуудһаа бүридэһэн барилгын бригада түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилнэ. Колхозой центрын байдаг Галичи тосхондо богонихон болзор соо автогараж, малай тэжээл бэлэдхэхэ хоёр кухни, малай гурбан байра, колхозой правлени ба клуб баригдаа. Гадна колхоздо 30 байрын гэрнүүд, ажахын байранууд, культурно-байдалай эмхи зургаанууд баригдаха юм.

Барилгашад ерэхэ жэлдэ модоор барилга хэхэгүй гэжэ шиидхэбэ. Бүхы байранууд нютагай материалнуудаар баригдаха юм. Нэгэ миллион хирпичэ ба 200—250 мянган черепица жэл соо бүтээн гаргаха хүсэтэй колхозно хирпичын завод баригдажа дүүрүүтэй байна. Хүдэлмэриин бүхы процессүүд механизировалэгдэнэ. Барилгын материалнуудай комбинат тус колхоздо байгуулагдажа байна. Модо дархалха мастерской хадаа хюрөөдэһэн модоор хангаха, үүдэ ба сонхын рама, гэрэй хушалта хэхэ байна. Станогууд, локомобиль ба пилораманууд табигданхай.

Колхоздо шулуушадай, дархашуулай, хюрөөдэгшэдэй ба бусад мэргэжэлтэдэй мэргэжэл тэгшэлүүлхэ курса хүдэлмэрилнэ.

Ажалшадай амаралта

Манай советскэ орон хотор ажалшадай амарха амаралтын олон гэрнүүд ба санаторинууд байгуулагданхай. Хүдэлмэришэд, албахаагшад, научно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй амархын ба аргалуулхын тулада жэл бүри гүрэнһөө нилээд ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдадаг байна.

Манай ороной хүн зон социальна страхованяар угаа ехэ мүнгэ гүрэнһөө абадаг юм. Бүхы хүдэлмэришэд ба албахаагшад гүрэнһөө мүнгэ абажа амарна. Санаторидо, амаралтын гэртэ ошохо ниитэ ба хүнгэлэлтэтэй путевкэнүүд үгтэнэ.

СССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй ба СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэлэй ёһоор, ороной хүн зон 1950 ондо гүрэнһөө 120 миллиард үлүүтэй түхэриг, ондоогоор хэлэбэл, 1940 онойхиһоо 3 дахин үлүү ехэ хүнгэлэлтэ ба түлөөһэ абаһан байха юм.

Большевистскэ парти ба Советскэ правительство ажалшадай амаралта эмхидхэлгые тон ехэ удхашанартайгаар тоолодог. Тиимэһээ бүхы юумэеэ арадай эша туһада зорюулдаг, арадай материальна ажана тэниглэн байдалай ба культурын ушар урган хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг байна. Ажалшадай амарха эрхэнь Сталинска Конституци соо батадхаган бэшэгдэнхэй.

Советскэ хүнүүд —коммунистическэ общестын эдэбхитэй ба сэхэ шууд байгуулагшад мүн. Эдэнэр амарха эрхэеэ эдлэхэ ёһотоол эдлэнэ.

Нажарай намжаа сагта хүдэлмэришэд, колхозингууд, албахаагшад ба эрдэмтэд поезднуудта, самолёдуудта ба пароходуудта һуужа, Советскэ Союзай нютаг бүхэндэ байдаг санаторинуудта, амаралтын гэрнүүдтэ ошоно. Манай орон курортнуудаар элбэг баян юм. Элүүржүүлгын гайхамшаг газарнууд өөһэдынгөө үүдэнүүдые хүндэтэйгөөр нээнхэй байна.

Профсоюзууд илангаяа олон санаторинуудтай ба амаралтын гэрнүүдтэй. Дайнай хойто тээхи таһанжэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо профсоюзна элүүржүүлгын газарнуудые бариха, түхеэрхэ ба хангаха ябадалда гүрэнэй социальна страхованиин бюджедһээ 5 миллиард хахад үлүүтэй түхэриг гаргашалагдаа. Профессиональна союзууд Харадалайн эрье шадар, Хойто Кавказай, Крымэй, Украинын, Прибалтикын, Уралай, Сибириин ба Дальна Востогой гоё һайхан газарнуудта байгуулагдаһан 1100 шахуу санаторинуудтай, амаралтын гэрнүүдтэй, профилакторинуудтай. Нёдондо профсоюзна амаралгын ба элүүржэлгын 43 шэнэ газарнууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэ жэлдэ хэдэн арбаад шэнэ санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдахань.

Арадай гэгээрэлэй Министерство мүн лэ нилээд олон санаторно-аргаламжын эмхи зургаануудтай. Тэрэшэлэн промышленностиин ба хүдөө ажахын хэдэ хэдэн һалбаринуудай министерствонүүд өөрын санаторинуудтай ба амаралтын гэрнүүдтэй юм.

Сочи-Мацестын курортнууд эгээн эрхимүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог. Сочи-Мацестын санаторинуудай аргалха хүсэн жэлһээ жэлдэ ехэ арбидана. Харадалайн эрье шадарх аргалалгын газарнуудта ерэдэг курортнигуудай тоо улам олон болоно. Сочи-Мацеста хадаа олон мянган советскэ хүнүүдэй элүүрые заһаруулан һайжаруулдаг хэдэн арбаад санаторитой аргалалгын-санаторно ехэ комбинат мүн.

Грузиин ба Абхазиин санаторинуудта олон зуун ажалшад амардаг, аргалуулдаг. Цхалтубо гэжэ суутай курорт эрхим зэргын 9 санаторитой, үшөө 8 санаторинь ашаглалгада оруулагдажа байна. Эндэхи минеральна уһанууд бэедэ тон ехэ туһа хүргэнэ.

Советскэ Крым гайхамшаг курортнуудтай гэжэ үннһөө хойшо суутай. Ялтадахи, Алуштадахи, Алупкадахи, Феодосидахи, Евпаторидохи санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд дайнай үедэ һандаргагдаһан аад, 1951 он хүрэтэр нилээд олоннинь һэргээн байгуулагдаһан ба заһабарилагдаһан байна. Мүнөө Крымдэ 160 үлүүтэй санаторинууд ба амаралтын гэрнүүд хүдэлмэрилнэ. Энэ жэл Алупкада, Мисхорада, Ялтада ба хуушан Крымдэ шэнэ санаторинууд бии болгогдохо. Эдэнние бариха капиталовложени болгон 100 миллион үлүүтэй түхэриг үгтэбэ. Крымдэ жэл бүри 180 мянга үлүүтэй ажалшад амардаг ба аргалуулдаг байна.

Кавказай минеральна уһануудтай курортнууд 150 жэл соо хүдэлмэрилжэ байна. Гэхэ зуура, эдэнние советскэ засаг лэ арадай бодото амаралгын ба элүүржүүлгын газарнууд болгоо. Мүнөөнэй курортно сезоной эхилхэһээ хойшо Кисловодскдо 45 санатори нээгдэбэ.

Ессентугтахи, Пятигорскдохи, Железноводскдохи суутай курортнуудта жэл бүри 200 мянга үлүүтэй советскэ хүнүүд аргалуулдаг байха юм. Үбшые тодорхойлхо ба аргалха шэнэ аппаратураар зэбсэглэгдэһэн 10 шахуу санатори тэндэ нээгдэнхэй. Мэргэжэл түгэс медицинскэ хэдэн мянган хүдэлмэрилэгшэд анхаралтай, оролдосотойгоор хандан, үбшэнтэние аргална.

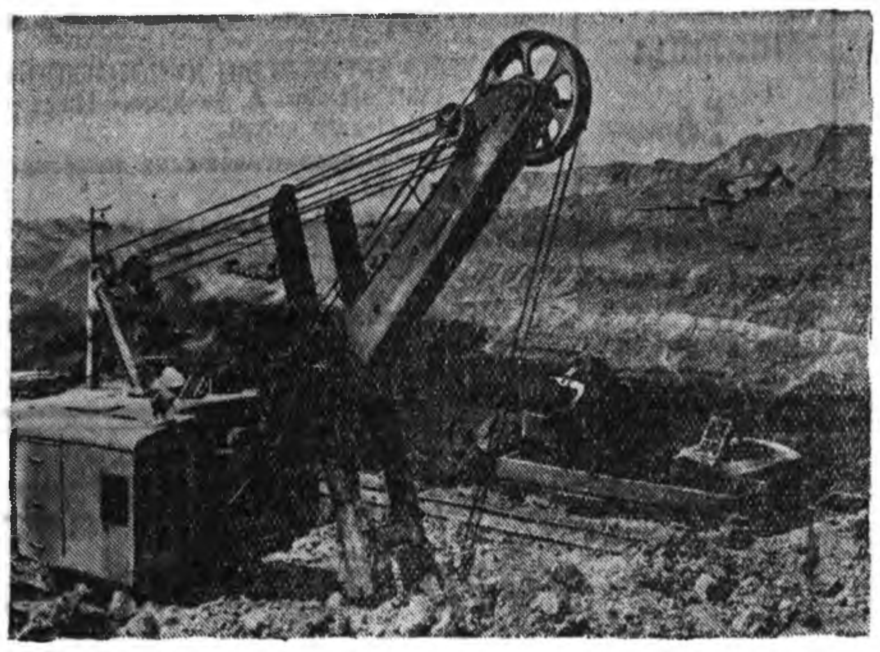
Советскэ ороной ажалшад энэ жэлдэ Крым, Кавказһаа гадна, мүн Рижскэ санаторинуудта ошоно. Советскэ Союз дотор мэдээжэ Майори, Кемери, Булдуры, Балдондохи санаторинууд тэндэ бии.

Украинада мүн лэ эрхим курортнууд бии юм. Одесскэ эрье шадар, Баруун Украинада олон санатори нээгдэнхэй.

Тэрэшэлэн Уралда, Сибирьтэ, Дальна Востогто, Москва шадар, Ленинградска ба бусад областьнууд, хизаарнууд болон национальна республиканuудта амаралтын олон гэрнүүд, санаторинууд бии.

Советскэ хүнүүдэй элүүрые сахин хамгаалха тухай Ленинэй, Сталинай заабаринууд иигэжэ бэелүүлэгдэнэ. Парти ба гүрэн хадаа элүүржүүлгын угаа олон эмхи зургаануудые арадта алба хэхынь тула зорюулан табяа. Коммунизм байгуулжа байгаа олон миллион ажалшад һайнаар аргалуулан, организмаа улам бэхижүүлээд, дахинаа, бүри ехэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа эхилнэ, ажалшадай элүүр энхэ байлга тухайда анхарал оролдолго табидагайнь түлөө парти ба правительствода халуун баясхалан хүргэнэ.

М. Шатунов.

Казахска ССР. «Карагандауголиин» комбинадай шулуу нүүрһэ малталгын № 4 разрез хадаа үйлэдбэриин түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Эндэ хүндэ хүдэлмэринүүд гол түлэб механизировалагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Уральска хүндэ машина бүтээлгын заводой хүсэтэ экскаваторнууд шулуу нүүрһэ малталгын № 4 разрездэ ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

„Бурят-Монголой комсомолец" гэжэ залуушуулай газетэ хэблэгдэхэнь

Үни удаан саг соо гарангүй байһанайнгаа удаа тээ, «Бурят-Монголой комсомолец» гэжэ залуушуулай газетэ һаяшагаар дахин хэблэгдэн гаргагдадаг болохонь.

Тус газетэ 7 хоног соо хоёр дахин гараха, формадынь «Правда» газетын хахадай зэргэ ба 10 мянган хэһэг тиражтай байха юм.

Мүнөө үедэ тэрэ газетые гаргахын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

* * *

Ажалшадай эрилтые хангалта болгон, «Бурят-Монгольская правда» газетэ августын 1-һээ хойшо 50 мянган хэһэг тиражтайгаар гаргагдахань.

Хэлхеэ холбооной ба «Союзпечатиин» агентствын органуудай урда захигшадта газетэнүүдыень түргэн хүргэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилго табигдана.

Кустовой зүблөөн

Кырен тосхондо, Түнхэнэй аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, малажалай фермэнүүдые даагшанарай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй кустовой зүблөөн һаяхан болоо.

Эндэ ВКП(б)-гэй айкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Серебренников «1951 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэнүүд ба тэрээнние саашаданъ гүйсэдхэхэ хэмжээнүүд тухай» асуудалаар элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ ба тэндэ үгэ хэлэгшэд хадаа малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ аймаг дотор хангалтагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Зүблөөндэ хабаадагшад малажалые хүгжөөхэ түсэб дүүргэхэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалба. Мүн тэдэнэр малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ ба тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гэһэн дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

П. Степанов.

Шэнэ машинанууд

Мүнөө жэлдэ республикымнай машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажахын шэнэ шэнэ машинануудые абажа байна. Гансахан энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 40 самоходно ба 100 тракторна сенокосилкануудые абаа.

Тиихэдэ Улан-Удын машинно-тракторна мастерскойн коллектив үбһэ һүрилдэг 25 стогометатель, тракторaaр үбһэ түлхижэ һүридэ абаашадаг 35 волокуша анха түрүүшынхеэ хэжэ гаргаба. Мүн союзай бусад областьнуудай заводуудһаа тракторна 25 тармуур 6 пресс болон бусад машинанууд абтаад, мүнөө колхозуудай сабшалан дээгүүр хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй.

Ажалай жаяг заршам сахинагүй

Республиканска «Главлегсбыт» базын (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Беняш) хүдэлмэришэд ажалай жаяг заршамые бүдүүлигээр эбдэнэ. Жэшээлхэдэ, тус базада завхозоор хүдэлмэрилдэг нүхэр Сергеев заримдаа хүдэлмэридөө гарадаггүй, үгышье һаа шал һогтуугаар хүдэлмэридөө ерэжэ, хүдэлмэришэдые зандардаг, хараадаг ба дайралта хэдэг байна. Тэрэшэлэн базын складые даагша нүхэр Кобылкина ажалдаа хожомдожо гарадаг гү, али үдэртөө хүдэлмэреэ хаяжархёод өөрынгөө хубиин хэрэгээр ябашадаг байха юм.

Нүхэр Беняш ажалай жаяг заршам эбдэгшэдтэй эрид тэмсэхынгээ орондо, тэдэ нюурнуудые «дали дороо дараад» һуужа байдаг.

«Главлегсбыт» базын хүдэлмэришэдэй дунда ажалай жаяг заршамые эрид һайжаруулхын тула зэмэтэ нюурнуудые элирүүлжэ, харюусалгада хабаадуулха саг тулаа.

Б. Иванов.

Мартагдашаһан курсовой баз[а]

«Бурмонголлес» трестдэ хүдэлмэрилхэ ой модоной промышленностиин мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ курсовой база байгуулагдаһаар хоёр жэл үлүүтэй болоо. Теэд, энэ курсовой базын хүдэлмэрие шалгажа, туһаламжа хүргэхэ ба базын эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ хэншье анхаралаа табинагүй.

Главвостоксиблесэй главна Управлениин февралиин 26-най захиралтын ёһоор, тус база «Бурмонголлес» трестын мэдэлдэ үгтэһэн юм. Гэбэшье, трестын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө энэ үе соо базада нэгэшье хүн ошоогүй байна. Мүн, тус захиралтын ёһоор, базын директор нүхэр Ионин хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэхэ байһан аад, мүнөө болотор хүдэлмэрилһөөр.

Базын хүдэлмэри ямараар табигдажа, ой модоной промышленностиин мэргэжэлтэдые хэр зэргээр бэлэдхэнэ гээшэб?

Түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор энэ жэлэй июлиин нэгэн хүрэтэр эхин шатын ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсалда 245 хүнийе һургажа гаргаха байһан аад, оройдоо 74 хүнийе һургаһан байна. Кадрнуудые бэлэдхэхэ ба мэргэжэлтэдэй бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ түсэб табигдахадаа «Бурмонголлес» трестын ямар кадрнуудые хэрэглэхэ байһаниинь хараада абтадаггүй. Жэшээлхэдэ, «Бурмонголлес» трест электромеханигуудаар хүсэд хангагдаһан байгаад, ондоо мэргэжэлтэдые бэлэдхэхын орондо электромеханигуудые бэлэдхэхые түсэбөөр хараалһан байха юм. Мүн сентябриин нэгэнһээ декабриин нэгэн хүрэтэр модо бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түлэб дундаа байхадань, модо бэлэдхэлэй 75 мастернуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ курса хараалагдаһан байгаа.

Мүнөө тус базын курсануудта 92 шофернууд, 52 мастер ба 25 нормировщигууд һуралсаха [...] Теэд, эдэ курсануудай занят[и...] гаар эмхидхэгдэнхэй. Базад[а ...] терской ба хэрэгтэй машина[...] бусад механизмууд үгы. [...] һээ курсануудай занятинуу[д ...] руулан ойлгуулха хэрэгс[...] практическа хүдэлмэригүйгөө[р ...] гэргэгдэдэг байна. Мүн базы[н ...] лиотекэдэ үзэхэ номууд ба [...] ческэ литература тон хомо[...] рим дисциплинэнүүдээр үзэхэ[...] шье ном үгы байна. Мэргэж[...] багшанараар базын хүсэд х[...] даагүй дээрэһээ зарим дисц[...] нэнүүдээр һуралсалай шанар [...] муу байха юм.

Эрийскэ, Итанцын, Хандаг[...] леспромхозуудай хүтэлбэрил[...] курсовой базада һуража [...] курсантнуудта саг сооһь [...] гыень эльгээдэггүй юм. Т[...] һээнь, курсантнууд мүнгөө [...] тула өөһэдынгөө предпр[...] ошохо баатай болоно.

Курсантнуудай дунда [...] хүдэлмэри тон муугаар таби[...] хай. Тэдэнэрэй хамтын с[...] 3—4 һарын турша соо мини[...] дахин үнгэргэгдэнэ. Хаа-яа [...] дог энэ суглаан дээрэ курса[...] дай успеваемость тухай а[...] хэлсэгдэдэггүй байна. Тус [...] дэргэдэ профсоюзна орган [...] эмхидхэгдээгүй байһаар. Энэ[...] шаа ой модоной ба модо [...] хуулгын хүдэлмэришэдэй про[...] зай обком (түрүүлэгшэнь [...] Рябов) һаналаа табинагүй. [...] сада 16 коммунистнуудай һу[...] башье, эндэ партийна эхин ор[...] заци байгуулагдаагүй. ВКП(б[...] Пригороднэ райком энэ а[...] лаар һонирходоггүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан дута[...] нуудые дары түргэн усадхажа [...] совой базын хүдэлмэридэ эр[...] билалта хэхэ саг тулаа.

А. Дейн[...]

Үбһэшэдэй дунда нүүдэл наймаа үргэнөөр эмхидхэхэ

Худалдаа наймаанай организацинууд үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилэгшэдые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар гүйсэд хангаха уялгатай. Гэбэшье, Мухаршэбэрэй аймагай худалдаа наймаанай организацинууд энэ уялгаяа хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Мухаршэбэртэ нүүдэл худалдаа наймаа муугаар эмхидхэгдэнхэй. Шаралдайн сельпогой «Комсомол» колхоздохи магазин һүүлшын хэдэн үдэрэй турша дотор хүдэлмэрилнэгүй. Тус магазинние даагша Р. Раднаева үбһэ хуряалгада ябагшадые хангахын орондо, хэдэн үдэрэй турша дотор Улан-Удэ город айшалжа ябашанхай. Тэрэшэлэн Суулгын сельпогой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Потапов) центральна магазинай хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо нэгэшье нүүдэл наймаатайгаар үбһэшэдтэ гараагүй. Гадна, заримдаа магазиниинь хаалтатайшье байдаг.

Тус сельпогой Молотовой [...] рэмжэтэ колхоздохи магазин [...] давецынь Фетисов) хэлэшэгүй[...] гаар хүдэлмэрилдэг. Продаве[ц ...] тисов үбһэшэдтэ нүүдэл на[й...] тайгаар гарахаһаа байтагай, [...] зиндаашье хаа яа ородог [...] шонхой.

Аймсоведэй гүйсэдкомой [...] дэхи худалдаа наймаанай [...] хүн зонние эд бараагаар эл[...] хангахын түлөө оролдоногүй. Т[...] һагые даагша нүхэр Яньков [...] понуудай ба магазинуудай б[...] байдалые мууса мэдэдэг, худ[...] наймаанай организацину[...] үсөөн ябадаг байха юм.

Тиихэдэ аймпотребсоюз (пр[...] ниинь түрүүлэгшэ нүхэр Бад[...] үбһэ хуряалгын үедэ нүүдэл [...] далдаа наймаа үргэнөөр эмх[...] хэ зорилгоёо дүүргэнэгүй, д[...] хэ гэжэ оролдоношьегүй г[...] ямаршье алдуу болохогүй.

Б. Тугнуйск[...]

Коммунизмын агуу ехэ барилганууд

Волго-Донской каналай барилгашадай ажал

Волго-Донской судн aар ябалгын каналай трассань Сталинградай урда захаһаа эхилээд, Дондохи-Калач хүрэтэр үргэлжэлнэ. Гэхэ зуура, «трасса» гэһэн үгэ мүнөө Волго-Донние хүсэдөөр харуулжа шадахагүй байна. Өөрынь промышленна предприятинуудтай, һуурин тосхонуудтай, түмэр ба шоссейнэ харгынуудтай, өөрын советскэ хүсэтэ техникээр зэбсэглэгдэһэн барилгын угаа ехэ талмай зуун километр соо нэмжынэ.

Барилгын панорамань һүниин сагта илангаяа һүртэй ехээр харагдана. Канал шадарай харгыгаар ябахада ба аяар холуур байһан талые гэрэлтүүлэгшэ электрическэ галнуудай туяан тээшэ харахада, трасса дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан хүсэтэ машинануудай ба механизмуудай таһалгаряагүй нэжэгэнэн байха шэмээе шагнахада, урдашни хүсэн түгэлдэр хэдэн зуун промышленна предприятинуудтай асари ехэ индустриальна город хэбэртэйгээр үзэгдэхэ. Манай ябагша шоссе харгышье машинануудай ябасын талаар Москвагай эгээн ехэ магистральнуудай нэгэн гэхээр байба. Эндэхи барилгашад ехэ хүдэлмэри бүтээгээ. Эдэнэр Дондохи Калач тосхоной түхэл шарайе тад ондоо болгожо, тэрээнэй хажууда шэнэ город тодхоо. Үшөө хэдэн поселогуудые, ехэ автобазануудые, арматурна ба бетоной автомат-заводуудые бариһан, харгынуудые хэһэн, шулуу, элһэ зөөхэ механизациингаа талаар дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй һайн ажахы байгуулһан, эсэгэ ороной хүсэтэ машинануудай туһаламжаар газарай ба бусад тон ехэ хүдэлмэри бүтээһэн байна. Мүнөө тэндэ шлюзүүдэй, бүлэлгын станцинуудай бетонлогдожо байгаа котлованууд, тусхай машинануудаар үрэбхюулэн обоологдоһон дамбанууд, Сталинградһаа Калач хүрэтэрхи дайдада экскаваторнуудаар малтагдан обоологдоһон хаданууд харагдана. Энэ хадаа хэдэн зуун мянган хүнүүдэй гар ажалые халаһан гайхамшаг советскэ машинануудай хүдэлмэриин ашa үрэ мүн. Хүндэ хүдэлмэрие хүнэй гараараа хэлэг нэгэшье участок Волго-Дон дээрэ байхагүй. Газар малталгаяа сүүдхэ соо 150 мянган кубометртэ хүргэхэ, бетон табилгаяа сүүдхэ соо 3000 кубометртэ хүргэхэ гэһэн, нүхэр Сталинда бэшэг соохи найдуулгаяа каналай барилгашад түрүүшын хахад жэлэй эсэс тээшэ дүүргээ!

Харгышад канал шадарай автомобильна харгые асфальтатай болгожо, түмэр харгые уһанда абтахагүй газарта урилүүлжэ, модо отологшод — водохранилищинуудай оёорые сэбэрлэжэ, шулуушад ба молощо дархашуул—каналда ажаллаха хүдэлмэришэдтэ зорюулагдаһан шэнэ поселогуудтахи гэрнүүдые барижа байна.

Үдэр бүхэн Волго-Донской каналай барилгашадай ажалай баатаршалгануудаар дүүрэн байна. Алдарта механизаторнууд түрүүлжэ ябана. Эсэгэ ороной эрхим техникые богонихон болзор соо шудалан, механизаторнууд болбол машинануудай проектнэ хүсэ шадалые үлүүлэн ашаглахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлээ. «ЭШ—14/65» гэжэ ехэ экскаваторай начальник, Анатолий Усковай алдарта экипаж тус хүдэлөөндэ эхи табяа. Усков дайнай үедэ артиллерист ябаһан юм. Тэрэнэй буугайхид Волго-Донской агуу ехэ уһан замай бүтээгдэжэ байгаа газарнуудаар дайдаллан гараһан байгаа. Старшина Усков дайнай һүүлээр Сталинградска механическа институт дүүргэжэ, инженер болоо. Энэ нүхэрэй экипажынь 5 инженернүүдһээ ба 10 техникүүдһээ бүридэнхэй. Энэ халаа орон доторхи анха түрүүшын, өөрын парторганизацитай экскаватор юм. Тус организациие хальханай эрхим мастер инженер Семен Плеканов хүтэлбэрилдэг.

Усковой экипаж машинынгаа проектнэ хүсые үни үлүүлээд, мүнөө һара соо 300 мянган кубометр шорой малтан гаргаха гэһэн уялгаяа дүүргэхэ дүтэлөө. Үдэр бүриинь бүтээсэ 12 мянган кубометртэ хүрэнхэй.

Волго-Доной механизаторнуудай олон мянганай арми Усковой түрүү экипажын хүнүүдһээ жэшээ абана. Каналай барилгые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мэргэжэл мэргэжэлээрээ хэхэ мүрысөөн Усковтоной үүсхэлээр эхилһэн байна.

«Ковровец» гэжэ машиные хүдэлгэдэг экскаваторщик Виктор Поляков час соо 9,5 кубометр шорой малтан гаргаха нормотой аад, 60 кубометр гаргадаг байха юм.

* * *

Волго-Доной барилгашадай ажалай эдэбхи хэшээлынь уралан нарижуулха ухаан бодолой бадаралтада эли тодоор харагдана. Волго-Доной уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын Бюрогой түрүүлэгшын кабинедтэ механизаторнууд, инженернүүд ба технигүүд өөһэдынгөө дурадхалнуудтай, чертёжнуудтай ба техническэ бодомжонуудтайгаар үдэр бүри ерэнэ.

— Һара бүри уралан нарижуулгын 150-һаа үсөөн бэшэ дурадхалнууд ородог, — гэжэ нүхэр Карасик хэлэнэ.

Барилга дээрэхи уралан нарижуулагшадай хүдэлөөн ехэ удхашанартай хэрэг мүн.

Һаяшаг инженер Д. Зенкевич үнэтэ дурадхал оруулан, барилгашадые ехэтэ баясуулаа. Тэрэ халаа малтан гаргагдаһан шоройе хайшан гээ һаа түргөөр ба һайнаар каналай эрье дээгүүр жэгдэлхэб гэһэн зорилго шиидхэлгэдэ анхаралаа хандуулһан байна.

Зенкевичын бүтээһэн щит-планировщигынь хахад жэл соо 600 мянга үлүүтэй түхэриг арбилха арга олгохо байна.

Тэрэшэлэн инженер-механик Юрий Кушнир автоматизированнэ бетонно заводто хэрэглэгдэхэ хэмнэлгын юрын түхеэрэлгэ зохёохо гэжэ дурадхаһан байна. Энэнь жэл соо 200 мянган түхэриг хүрэтэр арбилха юм.

Экскаваторщигууд Плеханов, Меликов, Клепинин гэгшэд олон тоото дурадхалнуудые оруулаа.

Элдэб техническэ асуудалнуудые үдэр бүри шиидхэдэг научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Волго-Доной уралан нарижуулагшадай дунда хүндэтэ һуури эзэлнэ. Газар малтадаг хүсэтэ шэнэ машина зохёоһон, Сталинградска хүдөө ажахын институдай научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Иорданскиин үүсхэл тон һонирхолтой. Тус машинын туршалгын образецынь уральска заводуудай нэгэндэ бүтээгдэжэ байна.

* * *

Бетонно хүдэлмэри канал дээрэхи шиидхэхы удхашанартай болоо. Бетонщик экскаваторщигтай зэргэлэн ябажа, барилга дээрэ гол хүдэлмэри хэнэ. Шлюзүүдэй начальнигууд, бетонно заводуудай инженернүүд, прорабууд, механигууд — эдэнэр лэ мүнөө бетонно хүдэлмэриин шухала участогтахи хэрэгэй амжалтые шиидхэжэ байна.

Бетон үдэр һүни илгадгүй, бетонно заводууд-автомадуудһаа шлюзүүдэй, бүлэлгын станцинуудай, аварийна үүдэнүүдэй блогууд тээшэ таһалгаряагүй абаашагдажал байдаг болонхой. Хэдэн зуун тусхай хүдэлмэришэд шлюзүүдэй хананууд ба оёорнуудтань бетон табижа, арматурые холбоно, түмэр-бетоноор бүтээгдэһэн б[...] гые эбдэршэгүй бүхэ болгоно.

Энээнэй урда тээ шлюзэй [...] талаһаань бетон табидаг б[...] аад, Красноармейскэ районд[о ...] раһан шэнэ аргын ёһоор гурб[...] лаһаань табидаг болоо.

Бетонщигууд мүнөө тон ор[...] рин ба эгээн бэрхэтэй метод[...] бетонние часай графигаар т[...] поточно методтэ дамжан [...] байна.

* * *

Волго-Доной барилга дэ[...] хүдэлмэри түлэг дундаа [...] байна.

Барилгые болзорһоонь [...] дүүргэхэ тухай нүхэр Ста[лин...] үгэһэн найдуулгань олон юу[...] хые уялгална. Генеральна гр[...] һаа нэгэшье үдэрөөр гээгдэхэ [...] дал гаргажа болохогүй. Мүнө[...] лаһан показательнуудынь [...] һайн. Сүүдхэ бүри 150 мянга[н ...] бометрһээ дээшэ шорой [...] обоолхо ба 3000 үлүүтэй кубо[...] бетон табиха хэрэгтэй.

Газарай хүдэлмэриин темп [...] эршэмтэй болоно. Бүри олон [...] шинанууд канал шадарай х[...] нуудаар табилдуулан, бетон т[...] гаряагүйгөөр зөөжэ байна.

Советскэ хүнүүд агуу ехэ во[...] до үгэһэн найдуулгаяа дүүр[гэхын] түлөө, суднаар ябаха Волго-[Дон]ской каналай барилгые б[...] һоонь урид дүүргэхын түлөө [...] зоригтойгоор тэмсэжэ байна.

О. Виктор[...]

Сталинград город.

Эдэбхитэй комсомолец

—Түмэр замай училищи «Эрдэм» сэгнэлтэйгээр дүүргэһэнэй удаа, бүри 1944 ондо Улан-Удын ПВЗ-дэ ерээ һэм. Тус заводой эбэй, эмхитэй коллективэй гэшүүд, тэрэнэй залуушуул намайе харуулаар угтаһан байгаа. Тиигээд, шудхагдаһан буладые таһа сабшаха плевматикын теори шудалһан би, тэрэнээ ажал дээрэ эгээл түрүүшынхиеэ хэрэглэжэ эхилээ бэлэб, — гэжэ булад шудхалгын цехэй обрубщик-комсомолец П. Покоянов хөөрэбэ.

Шудхагдаһанайнгаа һүүлээр шэрээ һайтар хүрөөгүй байһан плевматика машинаар таһа сабшаха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа,—гэжэ хөөрэлдөөгөө тэрэ үргэлжэлүүлнэ. Тиин үүсхэл, эдэбхитэйгээр ба оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, нүхэр Покоянов обрубщигай мэргэжэлые гүйсэд шудалаад, уданшьегүй стахановецуудай зэргэдэ ороо һэн.

1946 он. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй программые дүрбэн жэлэй хугасаанда бэшэ, түрүүшын дүрбэн жэлэй соорһоонь урид дүүргэхэ тэмсэл эхилбэ. Тиихэдэ, патриот Покоянов бүхы советскэ арадтаяа хамта өөрынгөө тамсыгаа шуун энэ тэмсэлдэ оролсоод, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсажа эхилбэ.

Шэн зоригтойгоор ажалладаг энэ залуу хүбүүе комсомольско организаци ВЛКСМ-эй гэшүүнэй зэргэдэ абаба. Ленинско-сталинска комсомолой гэшүүн болоһонһоо хойшо үдэртөө 2,5—3 нормо тэрэ дүүргэдэг болоо. Мүн бүтээн гаргаһан продукци дээрээ табиха өөрын тамга абаха эрхэ олоһон байгаа.

Комсомолдо ороһон жэлдээ политшургуули дүүргээд, тэрэнэй хойто жэлдэ «ВКП(б)-гэй түүхын Хураангы курс» шудалха кружогто эдэбхитэйгээр һуралсажа, большевистскэ партиин героическа ажал-ябуулгатай ба түүхэтэй улам гүнзэгыгөөр танилсаһан байгаа.

1951 оной арадай ажахын программаар хараалагдаһан хахад жэлэйнгээ даалгабарие тэрэ хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ. Тэрээнһээ гадна, олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, бусад залуушуулые лажуулна.

Игэжэ эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанайнгаа ашаар, нүхэр Покоянов бүхы заводойнгоо коллективэй гэшүүдэй дунда хүндэтэй хүн болонхой.

Г. Бадмаев.

Түрүү сельпо

Иволгын аймпотребсоюзай правлени ба потребкооперациин профсоюзай райком 1951 оной 2-дохи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Энэ мүрысөөндэ Саянтын сельпогой коллектив (түрүүлэгшэнь Р. С. Алашкевич) илаһан байна.

Тус сельпо эд бараанай эрьесын квартальна түсэбые 118 процент, хөөй суглуулалгын түсэбые 198 процент, арад зониие потребкооперациин гэшүүндэ оруулгын түсэбые 100 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн энэ сельпо түсэбһөө гадуур 80 гаран мянган түхэриг нөөсэлөө. Энэ сельподо аймпотребсоюзай ба потребкооперациин профсоюзай райкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

С. Сагадаров.

Түрүү дүршэлэй трибуна

Һаалишан Нимаева иимэ амжалта яажа туйлааб?

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой племенной фермын һаалишанаар Очир-Жалма Нимаева хэдэн жэлэй турша соо хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа, нүхэр Нимаева үнеэн бүриһөө жэл бүри улам ехэ һү һаадаг байха юм.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахын тула тэмсэн, нүхэр Нимаева 1950 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха уялга абаа һэн. Нүхэр Нимаева һаамхай үнеэн бүриһөө 2565 литр һү һаажа, энэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэн байна. Зарим үнеэд, жэшээнь, «Зорька», «Маня», «Дуня» гэжэ үнеэд 3—3 мянган литр һү үгөө. Энэ жэлдэ Нимаева һаамхай үнеэн бүриһөө 2700 литр һү һааха уялга абаа. Энэ уялгаа дүүргэхэ байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Нүхэр Нимаева оролдосотой шударгуу ажалаараа эдэ амжалтануудые туйлаа. Очир-Жалма Нимаева хадаа өөрынгөө мэргэжэл хододоо дээшэлүүлдэг, хүдэлмэридөө зоотехническэ наукын туйлалта ба түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэдэг юм. Жалма Нимаева зоотехническэ бүхы заабаринуудые наринаар сахин, үнеэгээ һаахынгаа урда тээ дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаагаад, полотенцээр хуурай болотор аршадаг байна. Удаань үнеэнэйнгээ дэлэндэ массаж хэдэг, тиихэдэ һааһанайнгаа һүүлээр үшөө нэгэ дахин массаж хээд, үнеэнэй эгээл үдхэн һү һаадаг. Үбэлэй хүйтэндэ һаахынгаа урда тээ үнеэнэйнгээ дэлэнгые полотенцээр аршадаг юм.

Һаалишан Нимаева имагтал тогтоогдоһон сагтаа үнеэдээ һаадаг, эдеэлүүлдэг ба уһалдаг байна.

Жэлдээ һаадаг һүнэйнгөө дүрбэнэйнь гурбан хубиие адуулгын үедэ һаадаг хадаа нүхэр Нимаева үнеэдэй зунай адуулга ба харууһые зүбөөр эмхидхэхын тула анхаралаа ехээр хандуулдаг. Залуу ногоондо адуулхада үнеэд хараа байса һүтэй болодог. Тиимэһээ энэ колхоздо зунай сагта түхэреэн сүүдхэ соо үнеэдээ адуулдаг ба гурба дахин һаадаг юм. Иимэ адуулгые майн хахадһаа эхилээд сентябрь хүрэтэр үргэлжэлүүлдэг байна.

Тус фермэдэ хүдэлмэриингөө үдэр иигэжэ хубаадаг гэбэл: Үглөөнэй 4-һөө 5 час хүрэтэр үнеэдээ һаагаад, бэлшээридэ гаргажа, 12 час болотор адуулаад, үнеэдээ асаржа һаадаг. Халуун үдэрнүүдтэ һарабша доро һүүдэртэ үнеэдынь нэгэ хэды амардаг. Һүүлээрнь 3 часһаа дахяад бэлшэдэг, тиигээд үдэшын 8-һаа 9 болотор һаагаад, һүниин бэлшээридэ гаргажа, һүниин 2 час болотор адуулжа асараад үглөөгүүр болотор амаруулдаг байна. Тиихэдэ сүүдхэ соогоо 3—4 дахин үнеэдээ уһалдаг юм.

Бэлшээриһээ асарһанай һүүлээр үнеэдээ амаруулад гээд, һаалишад һаажа захалдаг. Юуб гэхэдэ, манай эндэхи хада уулатай газарта үхэр мал холуур бэлшэжэ эсэнтэһэн байдаг. Тиимэһээ туужа асарамсаараа үнеэдые һаахада һү гарасагүй байдаг юм. Тиимэ хадань һаахынгаа урда тээ нэгэ хэды амаруулха хэрэгтэй.

Нүхэр Нимаева үнеэдэй түрэлгэдэ һайнаар бэлэдхэдэг байна. Элүүр энхэ тугалнуудые абажа, һү ехээр һаахын тула нүхэр Нимаева түрэхэ үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг, тарган байлгахын тула оролдодог юм. Тиихэдэ нүхэр Нимаева үнеэдэй түрэхэһөөнь 2 һара урид шэргээдэг. Түрэһэн үнеэдээ сүүдхэ соогоо 4—5 дахин тугалынь хүхүүлэнгүй һаадаг юм. Түрэһэн үнеэдээ адаглан хаража байгаад, хаһа саг соонь ороондо оруулаагүй һаа, үнеэд хожорхо, һубайрхаа һанадаг юм.

Үнеэдээ түрүүлжэ тугалнуудаа абаад, эхыень хүхүүлэнгүй 6 һаратай болоторынь түлжүүлдэг байна. Эхынь уурагые нарай тугалнуудтаа 5—6 хоног соо садатарынь эдюулдэг, 5—7 хоноһон хойнонь тугалнуудаа газаагуур гаргадаг, түрүүн үбһэ, һүүлээрнь концентрат эдюулжэ һургадаг юм.

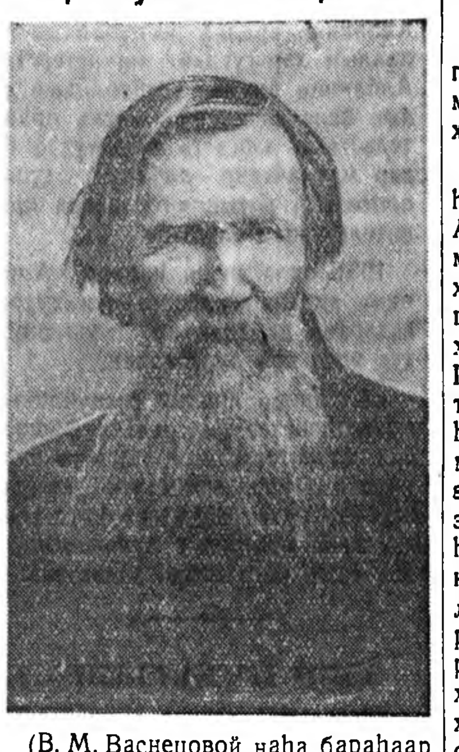
Түлнүүдээ һайнаар абажа түлжүүлһэнэйгээ ба үнеэн бүриһөө һү ехээр һааһанайгаа түлөө нүхэр Нимаева хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадай кандидадаар баталагдаа.

«Улаан Эрхирик» колхоздо малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ арга боломжонууд яһала бии. Эдээнээ колхоз хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй. Юуб гэхэдэ, һаалишан Очир-Жалма Нимаева һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2565 литр һү һаахадань, бэшэ һаалишад нёдондо жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 797 литр һү һааһан байна. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, үбэлэй сагта үнеэдтээ силос ба корнеплод багаар эдюулдэг ябадал болоно.

К. Хангалова.

Манай календарь

Уранзураашa-патриот

(В. М. Васнецовой наһа бараһаар 25 жэлэй ойдо).

Хорин табан жэлэй саана, 1926 оной июлиин 23-да ородой алдарта уранзурааша Виктор Михайлович Васнецов наһа бараа һэн. Тэрэнэй зураһан гүнзэгы удхатай, уран хурса зурагуудынь ородой национальна искусствын баялигуудта оролсоно.

В. М. Васнецов 1848 ондо Вятска губерниин (мүнөөнэй Кировскэ областиин) нэгэ дүлии тосхондо түрөө бэлэй. Ерээдүйн алдарта уранзурааша бага наһандаа нютагайнгаа таряашадай хүшэр хүндэ байдалые, мүн хойто зүгэй байгаалиин гоё һайханиие хёрхоор адаглан харадаг байгаа.

Арбан юһэтэй болоходоо Васнецов уранзураашын мэргэжэл олохые батаар шиидээ һэн. Кармандаа хан гэхэ хашарһагүй аад, тэрэ арай шамай Петербург хүрэжэ, уранзурагай Академидэ орбо. Ами хоолоо тэжээхэ аргагүй байһан тула залуу уранзурааша тэндэ һурахынгаа хажуугаар үнэгүй журналнуудта хүдэлмэрилэлсөө һэн. Академидэ ородой агууехэ уранзураашад Крамской, Репин, Суриков, Поленов гэгшэд Васнецовой бэлигые ундэрөөр сэгнэбэ.

Тэрэнэй бүтээһэн «Баатарнууд», «Аленушка» гэхэ мэтын гуша гаран картинанууд, хэдэн арбаад зурагууд, эскизүүд ба этюдүүд бии юм. Тэдээн соонь ородой искусствын ба ородой байгаалиин онсо шэнжэ шанарынь элеэр харуулагданхай.

Васнецовой гурбан баатарнууд Добрыня Никитич, Илья Муромец ба Алеша Попович ород арадай хүсэ шадал, баатарлиг түхэл шарай, шэн зоригые бэедээ шэнгээһэн байха юм.

Васнецов гансал эрхим һайн уранзурааша байгаагүй, харин тэрэнэй оюун бэлигынь графика, архитектура ба декоративна искусствода онсо шалгарһан байха юм.

Ородой театрын алдарта мастернууд, тэрэ тоодо мүнөө амиды байгааша, СССР-эй арадай уранзурааша Ф. Ф. Федоровский, советскэ зодчий академик А. В. Шусев гэгшэд Васнецовой жэшээгээр хүдэлмэрилһэн байха юм.

В. М. Васнецовой бүхы творчество өөрынгөө арадай барагдашагүй ехэ хүсэндэнь этигэһэн патриотизмын үзэлөөр нэбтэрэнхэй.

Н. Машковцев.

Хоридо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тоогдоногүй

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлэй условидо хүдэлмэрилхыень бэлэдхэлгэ ехэхэн удхашанартай хэрэг мүн.

Энэ бэлэдхэлэй тон шухала байһыень мэдэржэ, Хориин аймагай Ашангын (даагшань нүхэр Бадмаева), Хандагайн (даагшань нүхэр Лоскутникова) уншалгын байшангууд ба Красно-Партизанска хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Подобашина) нютагуудайнгаа партийна ба советскэ органуудай туһаламжаар үбэлэй условидо хүдэлмэрилгэдэ һайнаар бэлэдхээ. Тус эмхи зургаануудай гэрнүүд гүйсэд заһабарилагдаһан, досоогоо уранһайханаар шэмэгдэн гоёогдонхой юм. Тэдээндэ хэрэгтэй түлеэн бэлэдхэгдээ. Мүн мебельнүүд заһабарилагдаһан ба бусадшье хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тиигэжэ колхозниитуудай, хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй интеллигенциин үбэлдөө сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэдэнь таарамжатай услови эртээнһээ байгуулагдана.

Зүгөөр, иимэ уншалгын байшангууд, клубууд Хориин аймаг дотор тон үсөөн. Харин үни заяанай хүдэлмэрилдэгшьегүй, гэр байра муутай уншалгын байшангууд ба клубууд тэндэ яһала олон. Жэшээнь, Дээдэ-Курбын хүдөөгэй клубые газаа талаһаань харахада культурна эмхи зургаан гэжэ һанахааршье бэшэ. Тус клуб май һараһаа хойшо эзэгүй юм. Тэрэниие даагшаар байһан Макушина гэдэг хаа-яа клубаа нээжэ ёхор үнгэргэлгөөр бүхы хүдэлмэреэ хизаарлажархидаг байгаа.

Мүнөө тус клубта ехэхэн заһабари хэгдэхээр болошонхой. Зүгөөр, тэрэниие заһабарилуулхые хэншье оролдоногүй. Дээдэ-Курбын сомоной Соведһээ тус клуб 10-аад метрын газарта байдаг. Теэд иимэ байдалые сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Мижитовэй һанаа амарханаар хаража һуухань ехэ гайхалтай.

Энэ жэлдэ аймагай культурын байшанда ехэхэн заһабари хэгдэхээр болонхой. Тиигэбэшье, энэ хүдэлмэри эхилэгдээшьегүй. Тэрээндэ мүнгэн зөөри һомологдоһоншье һаань, заһабарилгын хүдэлмэридэ гаргашалагдаха сметэ зохёогдоогүй байна.

Хасууртайн хүдөөгэй библиотекын байшангые заһабарилгада 1500 түхэриг үгтэһэн байна. Энэ мүнгыень «Победа» колхоз абаһан аад, мүнөө хүрэтэр заһабарилга хээгүй юм. Тус библиотекые даагша нүхэр Амплеева заһабарилгые саг болзор соонь дүүргэхын тулада ямаршье хэмжээ абадаггүй.

Тус аймагай 15 колхозуудһаа миин 7-ниинь өөһэдын клубтай юм. Эдэ 7 клубуудһаа Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клуб һайнаар хүдэлмэрилнэ. Зүгөөр, «Путь Сталина», «Улаан-Одон», Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад зарим колхозуудай клубууд бүхэли һараар хаалтатай байдаг юм. Тэдэнэй гэрнүүдыншье муугаар түхеэрэгдэнхэй. Мебельнүүд ба бусадшье хэрэгсэлнүүдынь һандаргагдажа байдаг. Эдэ колхозуудай правленинүүд ба партийна эхин организацинууд клубуудаа заһабарилуулжа, культурна гуламта болгохые оролдодоггүй байна.

«Улаан-Одон» ба «Красный-партизан» колхозууд 10 гаран жэлэй саада тээ клубуудые барюулжа эхилһэн байгаа. Теэд, мүнөөшье хүрэтэр тэдэнь бүтөөгөөдүй юм. Харин тэдэнэйнь хананууд ба колоданууд үмхиржэ, үригдэжэ байна. Тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Гончиков ба Пластинин гэгшэд «Энэ хэрэгтэ гарнай хүрэнэгүйл» гэжэ альгаа дэлгээн, һуудаг заншалтай.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлэй условидо хүдэлмэрилхыень бэлэдхэлгэдэ комсомольско организацинууд (ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Бабанов) ехэхэн туһа хүргэжэ шадаха байгаа. Зүгөөр, энэ шухала хэрэгые эрхилхэ хүн тэндэ олдодоггүй юм. Комсомольско хүтэлбэрилэгшэд клубуудай ба уншалгын байшангуудай хүдэлмэреэр һонирходоггүй, энээндэ хамаагүйгөөр хандадаг байна.

Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнууд хадаа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин аймагай таһагай ба тэрэниие даагша нүхэр Баиновай эмхи зургаануудаа муугаар хүтэлбэрилдэг дээрэһээ тохёолдоо. Хүдөөгэй клубууд, библиотекэнүүд ба уншалгын байшангуудта эмхидхэлэй ба методическа туһаламжа муугаар хүргэгдэнэ. Аймсоведэй гүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айком, илангаяа тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ёһотой анхарал хандуулнагүй. Тус органуудай энэ хэрэг тухай шиидхэбэринүүдые баталан абадаг байбашье, теэд тэдэ шиидхэбэринүүдынь сэмбэ доро дараатай, дүүргэгдэдэггүй хэбтэжэ байха юм.

Д. Санжимитыпов,
«Бурят-Монголой Үнэнэй» корреспондент.

Түрэлхидэй үүсхэл

Бичурын аймагай Елань тосхоной олониитэ ба түрэлхид һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь Еланска долоонжэлэй һургуулида туһалха гэһэн һайшаалтай үүсхэл гаргаа. Тэдэнэй хүсөөр һургуулиин байшангууд заһабарилагдажа, бэлэн болоо. Мүн классуудай бүхы мебельнүүд заһабарилагдажа, шэрдэгдээ. Бүхэли үбэлдөө хүрэхэ түлеэн бэлэдхэгдээ.

Ф. Степанов.

Республикын колхозуудта—үүлтэр һайнтай малнууд

Манай республикын колхозууд адуу малайнгаа үүлтэрые жэлһээ жэл бүхэндэ һайжаруулжа, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые улам дээшэлүүлнэ. Энэ жэлдэ БМАССР-эй хүдөө ажахын министерствын живконторо союзай бусад областьнуудһаа үүлтэр һайнтай малнуудые олоор асаржа, республикын колхозуудта түхээн тараажа байна. Новосибирскэ областьһоо 67 томо сагаан үүлтэрэй азарга гахайнуудые асараад, Түнхэнэй, Хориин, Хэжэнгын, Кабанскын, Прибайкальска, Заиграйн ба Иволгын аймагуудай колхозуудта үгэбэ. Мүн Иркутскын племрассаднигһаа 100 толгой эмэ ба азарга гахайнуудые абаха байна.

Гадна, Красноярска областьһоо симментальска үүлтэрэй бухануудые асараа. Тэдэнэй 21 буханууд Курумканай аймагай колхозуудта, мүн 16 толгойнь Түнхэнэй аймагай колхозуудта эльгээгдэхэнь.

Манай республикын колхозуудта үгтэхэ 1650 хонид, 100 толгой үнэгэд байгша ондо асарагдаха юм.

Түргэнөөр ба үнэгүйгөөр барилга хэхын түлөө

Большевистскэ партяар ударидагдадаг ба хүмүүжүүлэгдэдэг советскэ арад болбол дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй программые амжалтатайгаар дүүргэһэндээ омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Тиин тэдэнэр мүнөө үедэ коммунизмын асари ехэ барилгануудые зоригжолтойгоор барижа эхилээ.

Коммунизмын агуу ехэ барилгануудта өөһэдынгөө хубитые оруулхын түлөө бүхы советскэ хүнүүд тэмсэнэ. Арадай ажахын 1951 оной программые мүн лэ амжалта ехэтэйгээр дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн промышленна предприятинуудай, колхозууд, совхозууд, МТС-үүдэй болон бусад коллективүүдэй дунда үдэр бүри үргэдэнэ.

Гүрэнэй, олониитын ба кооперативна зөөридэ гамтайгаар хандаха, машина зэмсэгүүдые гүйсэдөөр ашаглаха, мүнгэнэй эрьесые түргэдхэн, предприяти бүхэнэй финансова ажахые бэхижүүлхэ тон шухала зорилго хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй урда табигдана. Энэ хадаа гүрэнэй даалгабаринуудые предприятинуудай дүүргэхэ ябадалда ехэ удхашанартай байна.

Мүнгэн зөөрие ба түүхэй эдүүдые гамтайгаар гаргашалха, алмаха гээшэ социалистическэ обществын нангин хуули мүн. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта энэ хуулиие нарин нигтаар сахиха ёһотойбди Гүрэнэй зөөридэ һаланаар, хайша хэрэгээр хандадаг ябадалда хаа хаанагүй эсэс табиха саг ерээ. Гүрэнэй ба олониитын зөөрие үригшэд хуулиин хатуу харюусалгада хабаадуулагдаха ёһотой гэжэ партии ба правительство заана.

Теэд, ажахын организацинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд партиин болон правительствын эдэ эрилтэнүүдые хангалтагүйгөөр дүүргэдэг байха юм. «Бурмонголстрой» трестын барилгын организацинууд манай город соо жэл бүри хэдэн олон байрын гэрнүүдые барина. Гэхэ зуура, тус барилгануудай хүдэлмэриие ехэхэн хэмжээнэй гарзатайгаар дүүргэдэг юм.

«Бурмонголстрой» трестын предприятинууд гансахан нёдондо жэлдэ 879,8 мянган түхэригэй гарзада ороһон байгаа. Барилгын материалнуудай болон барилга хэхэ хүдэлмэриин үнэ сэнгые химдаруулхын орондо, бүри үнэтэй болгодог баримтанууд бии. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, трестын зарим барилгын организацинууд мэдэлдээ үгтэһэн зөөри ба материалнуудые нарин нигта бүридхэлдэ абадаггүй байна. Нигтаар зохёогдоһон түсэбэй ба графигай ёһоор хүдэлмэреэ хэдэггүй байхаһаа гадна, тэдэнэр юрэнхыдөө ямаршье перспективнэ түсэбгүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Хэрбээ перспективнэ түсэб зохёогоошье һаа, бэелүүлхэ хүнүүдтэнь хүргэгдэдэггүй зантай юм. Иигэжэ хамаг хүдэлмэреэ эмхи гуримгүйгөөр хэдэг дээрэһээ энэ жэлэй түрүүшын хахадта тэдэнэр барилга хэхэ программаяа арайхан гэжэ 32,3 процент дүүргээ. Ажалай эмхидхэлэй мууһаа боложо, үйлэдбэриингөө нормо үлүүлэн дүүргэдэг барилгашад үсөөн юм. Материалнуудай дутуу дээрэһээ барилгын зарим газарнуудта хүдэлмэришэдэй ажалгүй миин байдаг ушарнууд үзэгдэдэг. Тиихэдэ, барилгын нүгөөдэ участогуудтань нормоһоо үлүү абтаһан шэрэ, олиф гэхэ мэтын материалнууд хии дарагдажа байдаг юм.

Энэ жэлэй үнгэрһэн 5 һара соо трестын хүдэлмэришэд 594 ажалайнгаа үдэр миин байжа хосороогоо. Хэрбээ хүдэлмэришэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэбэл, эдэ гээгдэһэн үдэрнүүд соо 50 мянган түхэригэй сэнтэй хүдэлмэри хэжэ болохо байгаа. Трестын барилгашадай дунда үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүнүүдынь 85 процент болоно. Гансахан энээн дээрэһээ боложо үнгэрэгшэ хахад жэл соо тус трест 300 мянган түхэригэй гарзада ороо.

Иимэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилдэг ябадалаа трестын хүтэлбэрилэгшэд мэдэрдэггүй зантай. Харин барилгашадай дунда иишэ тиишээ һэлгэхэ ябадал ехэ бии гэжэ тэдэнэр энээниие «тайлбарилхаар» забдадаг юм. Тэрээнһээ гадна нэгэ хүдэлмэреэ дүүргээгүй аад, ондоо барилга эхилжэ, түхеэрэлгэнүүдээ иишэ тиишэнь хаяжа, дэмы ехээр сагаа гээдэг болошоо.

Түргэнөөр, гоёор ба үнэ сэн багатайгаар барилга хэхэ ябадал эндэ байхагүй. Тиигээд, барилга хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр тэрээнээ саг болзор соонь захигшадтань тушааха, счёт барюулжа, тоосоо хэхэ хэрэг үшөөл гуримшуулагдаадүй зандаа.

Коммунальна барилгануудта хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха арга боломжо дүүрэн бии. Мүнөө хэдэн олон элдэб янзын машинанууд абтанхай. Теэд энээниие дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха ябадалые эмхидхээгүйһөө эдэ машинанууд ехэнхидээ складууд соо миин хэбтэнэ.

Республикын правительство болон партиин обком хадаа механизмуудай хүсые дүүрэнээр ашаглахыень трестын хүтэлбэрилэгшэдые нэгэтэ бэшэ уялгалһан байгаа. Теэд, энэ заабариие мүнөөшье хүрэтэр дүүргэдэггүй байхань саашадаа яашье тэсэмээр бэшэ. Механизмын хүсые дүүрэнээр хэрэглэдэггүй дээрэһээнь, барилгын сэн хүндэ болодог байна. Барилгын хүдэлмэриие гүйсэд механизацилжа, гүрэнэй мүнгэн зөөриие үлүү ехээр гаргашалха ябадалда эсэс табиха саг ерээ гэжэ трестын хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёһотой.

Эрьесэдэ байдаг мүнгэн зөөриие зүбөөр ба гамтайгаар гаргашалхаһаа гадна, тэрээнэй эрьесые түргэдхэхэ гээшэ экономическа ехэхэн удхашанартай юм. Коммунальна гэр байрануудые баридаг организацинууд барилга хэхэ болзороо хороохо, үйлэдбэриин технологиие шэнэдхэн табиха, үнэтэ материалнуудые нормоһоо үлүүгээр складтаа даража байхаяа болихо, поточно методтэ орохо гэһэн шухала зорилгонуудые мүнөө шиидхэхэ уялгатай.

Тогтоогдоһон нормативһаа ехээр түүхэй эдүүдые болон материалнуудые складууд соогоо даража байха һэдэлгэ гаргадаг хүнүүд манайда үшөөл бии зандаа. «Бурмонголстрой» трест, Жилснаб гэхэ мэтын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нормативһаа үлүүгээр материалнуудые даража, финансова талаар ехэхэн муу байдалда ороһон байна.

Тиихэдэ, барилгын зарим организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд складуud соогоо ямар материалнуудай хэды саг соо, хэды шэнээн дарагдажа байһаниие мэдэдэггүй, складской ажахын хүдэлмэриие гуримшуулха гэжэ оролдодоггүй байна.

Үнэтэ материалнуудые болон түүхэй эдүүдые нормативһаа үлүүгээр даража байһан дээрэһээ гансахан «Бурмонголстрой» трестын предприятинууд һүүлэй хоёр жэл соо хоёр миллион түхэриг үритэй болошоо. Жилснаб болон коммунальна бусад предприятинуудта мүн лэ иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Ушар иимэһээ, тус предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд складууд соогоо байһан үнэтэ материалнуудые дары ашаглалгада оруулан, гүрэнһөө зээлеэр абаһан мүнгэеэ саг соонь тэхэрюулхэ уялгатай.

Коммунальна предприятинуудай коллективүүдэй дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд яһала олон бии. Теэд, тэдэнэй методые бүгэдын шадабари болгохын тула трестын партийна, профсоюзна ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэдэггүй байха юм.

Тэрээнһээ гадна, барилгашадай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхан, тэрэнэй үндэһөөр социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Стахановецуудай түрүү методые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлжэ, барилгаша бүхэнөөр шудалуулха гэхэ мэтын шухала хэмжээябуулганууд зохёогдобошье, тэрэ дары мартагдажа, саарһан дээрээ хосоршоно. Эдэ бүхы дутуунуудые ойрын сагта усадхаха хэрэгтэй.

Эрьесэдэ байдаг мүнгэн зөөриие миин хэбтэдэг капитал болгохогүй гэһэн правительствын заабариие «Бурмонголстрой» трестын ба коммунальна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэ бүхэн наринаар дүүргэхэ уялгатай. Гэбэшье, городой коммунальна предприятинууд эрьесэдэ байһан аяар 926 мянган түхэригые үндэһэн капитал болгожорхёод байха юм. Тиихэдэ, аяар 63 мянган түхэригэй материалнууд тус предприятинуудай складууд соо нормативһаа үлүүгээр дарагдажа хэбтэнэ.

Иимэ гүрэндэ харша ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэжэ, зэмэтэ нюурнуудыень хуулиин харюусалгада хабаадуулха ёһотой байһан прокуратурын ба коммунальна банкын хүдэлмэрилэгшэд энэ зорилгоёо үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

Коммунальна гэр байрануудые түргэн методээр, гоё һайханаар, эрхим шанартайгаар, үнэ сэн багатайгаар бариха гээшэ барилгаша бүхэнэй уялга мүн.

А. Бирюков,
Бурят-Монголой коммунальна банкые эрхилэгшэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 21. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратадтай нигта хани харилсаатай ябажа, дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулан, нютагай шанартай байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июлиин 21-дэ мэдээсэбэ.

Үсэгэлдэр Арадай армиин частьнууд тагнуул хэхые һэдэһэн дайсанай нэгэ кораблине баруун эрьеын районһоо шэнгээбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд июлиин 21-дэ дайсанай 4 самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, июлиин 22. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратадтай нигта хани харилсаатай ябажа, хүнүүдэй ба техникын талаар дайсанда ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулан, нютагай шанартай байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд мүнөөдэр дайсанай 4 самолёт унагаагаа.

Кореяын центральна телеграфна агентствын мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, июлиин 21. (ТАСС). Кореяын Центральна телеграфна агентство эндэхэ фронтһоо өөрынгөө корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл дамжуулба, даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдэй эхилһэнэй һүүлээр генералнууд Риджуэй ба Ван Флит гэгшэд американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй байһан газараар сэхэ фронт дээрэ ондо ондоо саг соо ябаһан байһа гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. Тэдэнэй ябаһан газар бүхэндэ интервенционистска сэрэгүүд хүсэтэй хэдэ хэдэн добтолго хэбэ. Июлиин 11, 12 ба 13-да американска 24-дэхи дивизиин частьнууд Хвачхониин райондо хэдэн добтолго хэбэ. Йоньчхониин, Чхолвониин районуудта ба Кымхвагай баруун тээ добтолгонууд хэгдээ. Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратадтай нигта хани харилсаатай ябажа, интервенционистска сэрэгүүдэй добтолгонуудые хаа хаанагүй гэдэргэнь сохёо. Дайсан хүнүүдэй ба техникын талаар ехэ гээлтэ хоролто оробо. Интервенционистска сэрэгүүдэй эдэ добтолгонууд провокационно шэнжэ шанартай байна гэжэ эндэхэ фронтын Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай һайндуратадай командованин тэмдэглэнэ. Хэрбээ, дайнай ябуулганиуудые зогсоохо тухай хэлсээнүүдые эбдэжэ, интервентнүүд Корейскэ, Хитадай ба дэлхэйн бусад арадуудай эб найрамдалда дуратай эрмэлзэлгэдэ эрришэн добтолгоо ороо һаань, энэ добтолгонь Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай һайндуратадай сохилто доро сухарилта болгогдохо, мүн интервенционистска сэрэгүүдые эсэслэн бута сохилго түргөөр болгогдохо байна гэжэ Арадай армиин сэрэгүүд ба Хитадай һайндуратад мэдүүлнэ.

Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июлиин 21. (ТАСС). Синьхуа агентство ингэжэ дамжуулна:

Корейскэ фронтын штабһаа Синьхуа агентствын корреспондентын абаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Кореядэ даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй 8-дахи заседани Корейскэ сагаар июлиин 21-нэй 9 часта эхилээд, 10 час 35 минутада дүүрэбэ.

Хэлсээнүүдэй түрүүшын үдэрһөө эхилээд, Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай делегаци хадаа хэлсээнүүдые хэжэ байгаа түлөөлэгшэдэй заседанинууд дээрэ иимэ гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ саг үргэлжэ дурадхаа гэбэл: хоёр талануудай хоорондо 38-дахи параллелеэр сэрэгэй демаркационно лини тогтоохо, гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха, буудалга зогсоолгоор ба даб дээрэхи эблэрэлгэ тогтоолгоор практическа хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ.

Энээнэй урда тээ болоһон 7 заседанинуудай үедэ зүблэхэ зүйл тушаа зарим хэлсээе хоёр талануудай түйлаһан болобошье, ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегаци гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһаа гаргаха тухай асуудалые зүбшэхэ зүйлдэ оруулхаяа эрилээр арсаба, энэнь хэлсээнүүдэй үедэ түс асуудалые зүбшэн хэлсэхэдэ арсаба гэжэн удхатай байна.

Гадаадын бүхы сэрэгүүдые Кореяһаа гаргалга хадаа Кореядэ дайнай дахин эхилхэгүй ябадалда угаа ехэ удхашанартай байна, энэ баримтые хараадаа абажа, Корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратадай делегаци болбол энэ асуудалые зүблэхэ зүйлдэ оруулхаяа ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй делегацин дахин арсаһан, хэлсээнүүдэй 3 үдэрөөр хойшолуулха гэжэ 8-дахи заседанин дээрэ дурадхаһан байна. Энэнь тус асуудалые нарин һайнзар хаража үзэхэдэ хүрэмөөр сагые хоёр талада үгэхын тула хэгдэбэ.

Хоёр талануудай хэлсэһэн ёһоор 9-дэхи заседани июлиин 25-най үглөөнэй 10 часта болохо гэжэ шиидхэгдэбэ.

Американска сенаторнууд Итали ерээ

РИМ, июлиин 19. (ТАСС). «Маршаллай түсэбые» бэелүүлгэтэй ба Хойто-атлантическа договорой условинуудтай дашарамдуулан, Италиин сэрэгэй-экономическа байдалые шэнжэлхын тулада США-гэй сенадай делегаци Рим ерээ. Делегацие сенатор-демократ Теодор Грин ударидана.

Италиин сэрэгэй бэлэдхэлэй байдалые шэнжэлэн шудалха, Италиие ремилитаризацилгада хэрэгтэй сэрэгэй туһаламжые саашадаа ямар хэмжээгээр үзүүлхэ тухай американска сенадта элидхэхэ ёһотой байнаб гэжэ Грин италиерээ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

Италидахи правительственна кризис тушаа

РИМ, июлиин 20. (ТАСС). Республикын президент Эйнауди шэнэ правительство бүридүүлхые христианско-демократическа партиин ударидагша де Гасперидэ даалгаа гээжэ үсэгэлдэр үдэшэ соносхогдобо. Энэнь Италиие саашадаа милитаризацилха ба фашизацилха политикын гэршэ мүн гэжэ политическэ өөрнүүд харана. Энээниие де Гаспери өөрөөшье нюунагүй. Эйнаудитай хөөрэлдэһэнэйнь һүүлээр, тэрэ ингэжэ мэдүүлбэ: «Национальна улсын шанга жаяг заршам тогтоохо аргаар гүрэнэй нэрэ хүндые бэхижүүлхэ, энэ зорилго бэелүүлгэдэ гүрэнэй захиргаанай бүхы аппарадые тааруулан табиха гэһэн гол зорилготой шэнэ правительстве богонин болзор соо байгуулха һанаатай байнаб».

Мүнөө үглөөгүүр де Гаспери өөрынгөө партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай ба олонхидой бусад партинуудай түлөөлэгшэдтэй хэлсээнүүдые хэжэ эхилэв.

Баруун германска армиие байгуулга

БЕРЛИН, июлиин 19. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, боннско канцлер Аденауэр Хойто-атлантическа союзай агрессивнэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гол хуби болгон баруун германска 500 мянган хүнтэй армиие бии болгохор хараална. Энэ арми 25 дивизиһээ бүридэхэ ёһотой байна. Аденауэрэй сэрэгэй советнигүүдтэ дүтэ нюурнуудһаа энэнь эли болоо.

Югославска правительствэдэ албанска нота

ТИРАНА, июлиин 19. (ТАСС). Албаниин арадай республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство Албаниин арадай республикын хилые белградска фашистска правительствын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бузар муухайгаар дабаһан тушаа протестын нотые югославска правительствода эльгээбэ.

1951 оной июнь һарада Албаниин хилые агаараар, мүн хуурай газараар дабаһан 12 ушарнууд тус нотэ соо дурсагдана.

«Албаниин арадай республикын правительство белградска фашистска правительствын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэһэн агрессивнэ бандитска эдэ бузар ябуулгануудта эсэргүү эрид протестые дахин мэдүүлнэ» гэжэ ното соонь хэлэгдэнэ.

Иранай дотоодын хэрэгүүдтэ англо-американска хамаархалга тушаа

ТЕГЕРАН, июлиин 20. (ТАСС). Июлиин 15-да Тегеранда демонстрацие буудаһан тушаа иранска меджлисэй хэжэ депутадууд эрилтэ хэбэ. Депутат Шуштари меджлистэ бэшэг эльгээгээ. Тодорхой мэдээнүүдэй ёһоор, июлиин 15-да Тегеранда болоһон шудахаа событинуудай үедэ, засагаархидай мэдээсэһэнһээ нилээд олон хүнүүд алагдаһан ба шархатаһан байна гэжэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Ушар байдалые һайн мэдэхэ хүнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, шархатаһан 350 гаран хүн мүнөө больницануудта хэбтэнэ. Хохидоһон хүнүүдэй ниитэ тоонь нэгэ мянган хүнһөө үлүү болоо гэжэ энэнь гэршэлнэ. Тиин алагдаһан хүнүүдэй тоо мэдээнэй хэлэгдэһэнһээ нилээд олон байна.

Иранска полициин начальник тушаалһаа гаргагдаа

ТЕГЕРАН, июлиин 20. (ТАСС). Полициин главна управлениин начальнигаар һая томилогдоһон генерал Багаи Иранай примьер-министр Мосаддык гэгшын захиралтаар тушаалһаа зайлуулагдаба, ушарынь Багаи хадаа полициие хэдэн үдэр хүтэлбэрилхэ зуураа, тэрээндэ даалгагдаһан хэрэгые биелүүлжэ шадаагүй.

Полициие нэгэн доро хүтэлбэрилхыень Иранай дотоодын хэрэгүүдэй министр Захеди гэгшэдэ Мосаддык саг зуура даалгаба.

Японско арад ороноо ремилитаризацилгада эсэргүү тэмсэнэ

ПРАГА, июлиин 19. (ТАСС). Японско прогрессивнэ элитэ урэнзураашa Тосико Акамацу гэгшын зурагуудай выставкэ Иокосука городто нээгдээ гэжэ Телепресс агентствын токийско корреспондент мэдээсэнэ. Хиросима город дээрэ американецүүдэй атомна бомбо хаяһанай һүүлээр тус городой ямар байһаниие тэдэ зурагууд харуулна. Тус выставкэ 3000 хүн хараа. Японие ремилитаризацилгада эсэргүү ба Японитой бүхы талын эбэй договор батайлуулха тухай эрилтэдэ тэдэнэр гараа табиба.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой заседани

ХЕЛЬСИНКИ, июлиин 20. (ТАСС). Мүнөөдэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой заседани дээрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ профессор Фредерик Жолио-Кюриин элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ үргэлжэлөө.

ХЕЛЬСИНКИ, июлиин 21. (ТАСС). Мүнөө Хельсинкидэ заседани хэжэ байгаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюро мүнөөдэр мэдүүлгэ толилоо, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Ээлжээтэ заседаниіа нээхэдээ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюро хадаа корейскэ асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ хүсэнэй принципиие хэлсээнүүдэй принципын илаһан түрүүшын илалтые амаршална.

Эб найрамдал тээшэ арадуудай эрмэлзэлгэ энэ контакт тогтоолгодо асарба, хэлсээнүүдые амжалтатайгаар түгэсхэхэ ба асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ ябадал түйлахын тулада шанғаар тэмсэхэ ба һэрмэжэтэй байха шухала юм.

Ажаһууха эрхээ хүндэ сэнгээр оложо абаһан корейскэ арадай эболонгүйгээр нимэ аргаар эсэ табигдажа болохо юм. Дэлхэйе хахалан бутаргагша конфликтнүүдые эбэй аргаар шиидхэжэ болохо юм гэжэ сошорлоһон бусад арадууд хараха байна».

Великобританиин коммунистическэ партиин политическэ комитедэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, июлиин 20. (ТАСС). Великобританиин коммунистическэ партиин Политическэ комитет мэдүүлгэ толилоо, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

Испанида сэрэгэй базануудые байгуулха, испанска фашизмда экономическа ба сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ зорилготой сэрэгэй союзые Франкотай Холбоото Штадуудай байгуулхаар хараалһан ябадалынь Европын бүхы арадуудта аюултай байна.

Терророй ба үлэсхэлэнгэй франкистска ёһо журамда Англиин ба Франциин арадуудай угаа ехээр эзбүүрхэн дурагүйтэдэг ябадалтай Америкын зонхилогшод дайраладаба, тэдэ зонхилогшод США-гэй ба Испаниин хоорондохи хоёр талын сепаратна пактын туһаламжатайгаар Франкое Хойто-атлантическа сэрэгэй пактда татан оруулхые мүнөө һэдэжэ байна.

Франкотай баталха ямаршье союз хадаа дай хэжэ алхам болоно. 1936 ондо испанска арадай хэрэгынь эб найрамдалай хэрэг байгаа, мүнөөдэр Франкогой ба тэрэнэй тала баригшадай хэрэгынь дайнай хэрэг мүн.

Барселонодо, Мадридта, Памплонодо, Виторидо ба Бискайяда забастовкын хүдэлөө хэжэ, мүн агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада 1200 мянга гаран хүнөөр гар табиулжа, испанска арад болбол испанска залуушуулые агрессивнэ дайнай хүнһэн болгуулхагүйбди гэжэ америкаенецуудта харюусаа.

Испаниие авиационно ба далайн база болгуулхагүйбди гэжэ испанска арад американецуудта харюусаа. Американска сэрэгэй блогто Франкое оруулха түсэб хадаа демократиие дэмжэһэн тухай бүхы худал мэдүүлгэнүүдые элирүүлнэ.

Германска нацизмын, японско милитаризмын ба Франкогой холбоо американецуудай халха доро дахин һэргээгдэнэ. Холбоото Штадуудай ба Франкогой хоорондохи хоёр талын хэлсээнэй формо хадаа Англида хүдэлмэришэнэй ниитын һаналые тоөрюулхэ зорилготой хүшэгэ мүн. Энэ проект абтаа һаа, Франко, Эттли, Трумэн гэгшэд сэрэгэй нэгэ лагерьта байха болоно.

Англиин хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөн ба бүхы арад хараалагдаһан энэ союзые шүүмжэлэн бүрүушааһан тухайгаа мэдүүлэг лэ!

Английска солдадууд Франкогой фашистнуудтай зэргэлээд дайлалдахагүй гэжэ үнэн үялгаа үгэхыень правительствоһаа эригты.

Фашизмда эсэргүү тэмсэхэдэнь испанска арадтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлэгты.

Франкотоі союз хэрэггүй!

Сүлөөтэ Испани мандаха болтогой!

Эб найрамдал мандаха болтогой!

Французска патриот—Анри Мартэниие сүүдлэн хэһээбэ

ПАРИЖ, июлиин 19. (ТАСС). Брестын сэрэгэй трибунал Индо-Хитадта колониальна дай зогсоохые уряалһан листовконуудые тараанаһанайнь түлөө эб найрамдалай эрэлхэг тэмсэлшэ Анри Мартэниие табан жэлээр эрхыень хаһахаар ба баалалтын хүдэлмэри хэлгэхээр сүүдлэбэ гэжэ үдэшын газетэнүүд мэдээсэнэ.

Французска коммунистическэ партиин ЦК-гэй коммюнике

ПАРИЖ, июлиин 20. (ТАСС). Французска коммунистическэ партиин ЦК коммюнике гаргаба, тэрээн соонь ингэжэ хэлэгдэнэ:

Брестын сэрэгэй трибунал сэрэгэй моряк Анри Мартэниие табан жэлээр эрхыень хаһаха ба баалалтын хүдэлмэри хэлгэхээр сүүдлэбэ. Тэрэнэй гансахан гэмынь юуб гэхэдэ, Вьетнамдахи дай зогсоохо гэһэн Французска арадай угаа олонхидой дура хүсэлые листовконуудаар мэдүүлһэн байгаа.

Эб найрамдалай түлөө хэһэн кампаниин түлөө бүхы харюусалгые сүүд дээрэ бэедээ даажа абаһан эрэлхэг моряние амаршалха зуураа, Французска коммунистическэ партиин центральна комитет Анри Мартэниие каторгаһаа мулталан сүлөөлхын тулада арадай протестын хүдэлөө дэлгэрүүлхые французска арадые уряална. Үнэнэй ба патриотизмын энэ хэрэг Вьетнамдахи Эб найрамдалай түлөө тэмсэлтэй хойшодоо таһаршагүй холбоотой байха юм.

Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын шүүбэринүүдэй тираж 1951 оной июлиин 30-да Москва городто болохонь.

Урьһаламжын гурбан разрядай облигацинууд шүүбэринүүдэй тиражда наадагдаха.

50000 түхэриг,
25000 түхэриг,
10000 түхэриг,
5000 түхэриг,
1000 түхэриг,
400 түхэриг,

шүүхэ болохо.

Урьһаламжын гурбан разрядта бүхыдөө 13950600 түхэригэй 25500 шүүбэринүүд наадагдаха юм.

Урьһаламжын облигацинуудые нөөсэлгын кассануудта худалдажа ба худалдан абажа болохо.

Гүрэнэй дотоодын шүүбэритэ 3 процентнэ урьһаламжын облигацинуудые худалдан абагты!

Гүрэнэй урьһаламжанууд ССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ ябадалда туһална!

АГЫН ҺОНИНУУД

ОРДЕНУУД БА МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАГДАБА

Окружной Соведэй гүй... комой түрүүлэгшэ нүхэр Б... мажабэ олон жэлдэ һайн... хүдэлмэрилһэнэй түлөө ш... наглаһан бүлэг багшанарта... медицинскэ хүдэлмэрилэгш... тэ ССР Союзай орденууд... медальнуудые СССР-эй В... ховно Соведэй Президиу... үнэнһөө барюулба.

Үни удаан жэлдэ бэш... хүдэлмэрилһэн Ольга Вас... евна Морозова, Ара Элэ... амбулаториие даагша П... Тимофеев гэгшэд Ленинэй о... деноор, Үрөөнэйн эхин ... гүүлиие даагша А. Раль... «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден... шагнагдаа. Мүн 14 хүнүү... медальнуудаар барюулагдаба.

СПАРТАКИАДА БОЛОБ...

Һаяхан округой центр Аг... скда «Колхозник» гэжэ спо... тивна общестын окружн... спартакиада түрүүшынхие... ложо, тэрээндэ 200 шахуу ... хабаадалсаба.

Спартакиадада бүхэ бари... даан, һур харбаан, урилдаа... харайлган болоо.

100 метрын урилдаанда Д... гар Юндунов, 1000 метрэ... Аюржанаев, граната шэдэл... дэ — Насак Дамдинов, үн... харайлгада — Хорчинов, ... дэрлиие харайлгада — Хорчин... гэгшэд илажа гараа.

Урда-Агын сомоной Ворош... нэрэмжэтэ колхозой ... раев һур харбаанда түрүү ... ри эээбэ.

Бүхэ барилдаанда 16 хүн ... баадалсажа, Цокто-Хангила ... сомоной Сталинай нэрэмжэ... колхозой гэшүүн Дондок На... сараев илажа гара.

АНГАЙ ФЕРМЭ

Хойто Агын сомоной Лен... нэй нэрэмжэтэ колхоз хал... хара 20 үнэгэтэй юм. Мүн... жэлдэ 14 үнэгэнһөө 57 ... абаад, хоролтогүйгөөр ... жүүлжэ байна.

Тус фермын колхоздоо ж... бури ехэ олзо доход оруул... Энэ жэлдэ 40 мянган түхэр... гэй олзо үгөө.

Б. Дамдинжапов.

Шатар

БМАССР-эй 16-дахи чемпионат...

Июлиин 22-то багшанарай ... публиканска байшанда Бурят-М... голой республикын арбан зур... дахи шатарай чемпионат эхил... Турнирта 18 хүн хабаадалсана.

Түрүүшын турта шанга наада... болобо. Энээндэ Павлов Игумн... тай наадаа. Павлов таһалгаран... шах соносхожо тэнсэбэ. Мог... доев шанга добтолго Пахаевта ... бэшье, саашадаа алдуу хэжэ шүү... дэшоо. Колхозниггуудай дунда ре... публикын чемпион Эрдынеев Ва... данове, Соболев Замаменай ... лөөлэгшэ Цыренове, Михайл... Шанюшкиниие шүүһэн байна.

Үдэшын 2-дохи тур болоно, Э... дынеев Цыреновые, Вандэнов М... гордеевые шүүбэ.

Хоёр турын удаа тээ Эрдын... (Яруна), Пахаев (Петропавловк... Михайлов (Улан-Удэ) гэгшэд 2-... очкотой боложо, турнирта түр... жэ ябанад.

А. Игумнов.

Иркутска гүрэнэй медицинскэ стоматологическа институт

Студентнэрые абаха тухай соносхоно.

Һураха болзор — 5 жэл.

Институт хадаа эмнэлгын-профилактическа, стоматологиин, үргэ-нюурай хирургиин ба шүдэндэ протез хэхэ, үргэ-нюурай ортопедиин врачууд-мэргэжэлтэдые бэлэдхэнэ.

Дунда һургуули дүүргэһэн 17-һоо 35 хүртэр наһатай граждани... абтаха.

Дунда һургуулиие алтан ба мүнгэн медальтайгаар, фельдшерско-аку... шерска һургуулиие нэгэдэхи зэргын дипломтойгоор дүүргэгшэ институ... шалгалтагүйгөөр абтаха ба һуралсаһан жэлэй түрүүшын хахад турша... стипендеэр хангагдаха. Ондоо газаһаа ерэгшэд хамтын байраар хангагдаха.

Мэдүүлгэнүүд августын 1 болотор абтаха.

Экзаменууд августын 1-нээ 20 болотор болохо.

Мэдүүлгэ ба документнүүдээ институтэй директорэй нэрэ дээрэ: г. Иркутск 2-я, Красноармейская № 4, медицинский Стоматологический институт гэһэн адресаар эльгээхэ.

Харюусалгата редак...
Б. А. ОЧИРОВ

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

ПРОГРЕСС кинотеатрта — «Мүр мүшэһэн хүн» (13 часһаа), «Алтан Одоной кавалер» (15, 17 час 10 м., 19 час 20 м., 21 час 30 м., 21 час 40 минутаһаа).

ЭРДЭМ кинотеатрта — «Оролой зэу... дал» (үдэрэй 11 часһаа), «Гахайшан ба пастух» (15, 17, 19 ба 21 часуудһаа), «Партийна билет» (23 часһаа).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3 23. Отделов: партийной жизни культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16

Н—03644. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000